

JÄRFÄLLA KOMMUN

Bokslut och verksamhets- berättelse 2015

Barn- och ungdomsnämnden

Lars Tosteberg, Förvaltningsekonom
Rapportnr: Dnr BUN 2016/73
Februari 2016

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1. BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN, VERKSAMHETS-BERÄTTELSE 20155	
1.1. Ansvarsområde	5
1.2. Årets resultat.....	5
1.2.1. Finansiering	6
1.3. Kvalitetsredovisning.....	6
1.3.1. Intern kontroll.....	7
1.4. Viktiga händelser.....	7
1.5. Framtiden.....	8
1.6. Uppföljning av fullmäktige givna uppdrag	9
2. POLITISK LEDNING	10
2.1. Ekonomiskt utfall	10
2.1.1. Kommentar bokslut	10
2.2. Viktiga händelser.....	10
2.3. Framtiden.....	12
2.4. Anslag för oförutsedda utgifter	12
3. CENTRAL FÖRVALTNING	13
3.1. Ekonomiskt utfall	13
3.1.1. Kommentar bokslut	13
3.2. Väsentliga personalförhållanden	14
3.3. Viktiga händelser.....	14
3.4. Miljöredovisning	15
3.5. Framtiden.....	15
4. FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG 1-5 ÅR.....	16
4.1. Ansvarsområde	16
4.2. Ekonomiskt utfall	16
4.2.1. Kommentar till bokslut.....	16
4.3. Måluppfyllelse	17
4.3.1. Inriktningsmål – framtida tillväxt.....	17
4.3.2. Inriktningsmål – kvalitativ välfärd	18
4.3.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat.....	19
4.3.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet.....	19
4.4. Kvalitetsredovisning.....	20
4.5. Viktiga händelser.....	22
4.6. Framtiden.....	22
4.7. Volymer och nyckeltal	23
4.7.1. Volymer	23
4.7.2. Nyckeltal	23
4.7.3. Nyttjandegrad	25
4.7.4. Vad kostar verksamheten i din kommun?	25
5. FRITIDSHEM OCH FRITIDSKLUBB	26
5.1. Ansvarsområde	26
5.2. Ekonomiskt utfall	26
5.3. Måluppfyllelse	27

5.3.1.	Inriktningsmål – framtida tillväxt.....	27
5.3.2.	Inriktningsmål – kvalitativ välfärd	27
5.4.	Kvalitetsredovisning.....	28
5.5.	Viktiga händelser.....	28
5.6.	Framtiden.....	28
5.7.	Volymer och nyckeltal	29
5.7.1.	Volymer.....	29
5.7.2.	Nyckeltal	29
5.7.3.	Nyttjandegrad	30
5.7.4.	Vad kostar verksamheten i din kommun?	30
6.	UTBILDNING	31
6.1.	Ansvarsområde	31
6.2.	Ekonomiskt utfall	31
6.3.	Måluppfyllelse.....	32
6.3.1.	Inriktningsmål – framtida tillväxt.....	32
6.3.2.	Inriktningsmål – kvalitativ välfärd	33
6.3.3.	Inriktningsmål – Miljö och klimat.....	35
6.3.4.	Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet.....	35
6.4.	Kvalitetsredovisning.....	36
6.5.	Viktiga händelser.....	38
6.6.	Framtiden.....	39
6.7.	Volymer och nyckeltal	40
6.7.1.	Volymer.....	40
6.7.2.	Nyckeltal förskoleklass	41
6.7.3.	Vad kostar verksamheten i din kommun?	42
6.7.4.	Nyckeltal grundskola.....	42
6.7.5.	Vad kostar verksamheten i din kommun?	43
7.	KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR	44
7.1.	Ansvarsområde	44
7.2.	Ekonomiskt utfall	44
7.3.	Budgeterat underskott.....	44
7.4.	Avvikelsekommentarer	45
7.4.1.	Aspnäs för-och grundskola.....	45
7.4.2.	Fjällens för- och grundskola.....	45
7.4.3.	Jakobsbergs förskolor.....	45
7.4.4.	Järfälla Barn- och elevhälsa	45
7.4.5.	Järfälla Språkcentrum.....	45
7.4.6.	Karlslunds för- och grundskola	45
7.4.7.	Neptuni för- och grundskola.....	45
7.4.8.	Sandviks för- och grundskola.....	45
7.4.9.	Söderhöjdens för- och grundskola.....	45
7.5.	Investeringsredovisning.....	46
7.6.	Volymer.....	46
7.6.1.	Barn 1-5 år.....	46
7.6.2.	Elever i F-klass till årskurs 9.....	46
7.7.	Väsentliga personalförhållanden	47
7.8.	Kvalitetsredovisning.....	48
7.8.1.	Framtida tillväxt	48
7.8.2.	Kvalitativ välfärd.....	48

7.8.3.	Miljö och klimat	49
7.8.4.	Demokrati, öppenhet och trygghet	49
7.9.	Utvecklingsområden under året.....	50
7.10.	Viktiga händelser.....	52
7.11.	Framtiden.....	53
7.12.	Åtgärder för bättre resultat	53
7.13.	Miljöredovisning	54
8.	REDOVISNING AV VOLYMER	55
9.	BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: RESULTAT PER ENHET	56
10.	BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL BARN OCH ELEVER PER VERKSAMHET.....	57
11.	BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL BARN ÅR 1-5 PER RESULTATENHET	58
12.	BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL ELEVER ÅK F-9 PER RESULTATENHET	59
13.	BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL ELEVER FRITIDSHEM PER RESULTATENHET	60
14.	BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL ÅRSARBETARE PER RESULTATENHET	61

SAMMANFATTNING

Nämnden har under 2015 haft åtta sammanträden. Sammanträdena har varit öppna för allmänheten.

Under punkt 2.2 i verksamhetsberättelsen redogörs mer ingående för vilka viktigare ärenden som behandlats.

Sammanfattningsvis kan konstateras att nämnden har full kontroll över alla viktiga delar av ansvarsområdet: ekonomin, verksamheternas utformning och resultat, verksamheternas utvecklingsfrågor, myndighetshantering och behov av kapacitetsökning i samband med kommunens tillväxt.

Omorganisationen, utifrån beslutet att lämna systemet med beställare och utförare, är genomförd och gäller från den 1 september 2015.

1. BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN, VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2015

Nämnd: Barn- och ungdomsnämnden
 Ordförande: Eva Ullberg (s)
 Barn- och ungdomsdirektör: Minna Avrin
 Antal anställda: 2 013 (1 927) årsarbetare

1.1. Ansvarsområde

Barn- och ungdomsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom de delar av det offentliga skolväsendet som utgörs av förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Nämnden ansvarar också för annan pedagogisk verksamhet, såsom öppen förskola, pedagogisk omsorg och öppen fritidsverksamhet.

1.2. Årets resultat

Mnkr	Budget 2015	2015	2014	2013
Externa intäkter	166,9	186,0	160,4	143,3
Interna intäkter	0	0	0	0
Summa Intäkter	166,9	186,0	160,4	143,3
Kostnader exkl kapitalkostnad	1 559,8	1 565,4	1 468,0	1 395,3
Kapitalkostnad	4,7	4,3	3,4	3,1
Summa kostnader	1 564,5	1 569,7	1 471,4	1 398,4
Nettokostnad	1 397,6	1 383,7	1 311,0	1 255,1
Kommunbidrag	1 392,1	1 392,1	1 303,3	1 252,7
Årets resultat	-5,5	8,4	-7,7	-2,4
Nettoinvestering	22,8	9,5	5,8	4,4
Eget kapital *)	33,6			

*) Bokfört eget kapital per 31 dec exkl årets resultat 2015.

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett överskott om 8,4 mnkr, varav kommunens för- och grundskolor 3,5 mnkr och tilldelningsekonomin 4,9 mnkr. Från år 2014 har nämnden med sig ett eget kapital om 33,6 mnkr varav 13,8 mnkr härrör sig från tilldelningsekonomin och 19,8 mnkr från kommunens för- och grundskolor.

Helårsprognosen per augusti pekade mot ett överskott på 8,5 mnkr varav ett underskott på 2,7 mnkr för kommunens egna för- och grundskolor och ett överskott på 11,2 mnkr för tilldelningsekonomin. Skillnaden mellan prognos och utfall motsvarar knappt 0,01 procent av de totala kostnaderna. Skillnaden för kommunens för- och grundskolor beror på ökade volymer och en försiktig prognos och skillnaden för tilldelningsekonomin beror på ökade volymer på grund av ökat mottagande av nyanlända samt kammarrättsdomen gällande lokalkostnadstäckning.

1.2.1. Finansiering

	2015 mnkr	2015 %	2014 %	2013 %
Avgifter	62,8	4,0	4,1	4,3
Statsbidrag	74,6	4,7	4,3	4,4
Övriga intäkter	48,6	3,1	2,6	1,5
Kommunbidrag	1 392,1	87,7	89,5	90,0
Över-/Underskott	8,4	0,5	-0,5	-0,2
Summa	1 578,1	100	100	100

1.3. Kvalitetsredovisning

Kvalitetsuppföljning (tidigare enhetskonsultationer) är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att skapa en dialog med enheterna kring kvalitet och utveckling. Dessa ger en bild av aktuellt läge på enheterna och dessutom kan intresse och utmanande frågor bidra till ännu mer utveckling.

Kvalitetsundersökningen (attitydundersökning) som görs i samarbete med fyra andra kommuner har genomförts. Svarsfrekvensen totalt för Järfälla låg på 69 procent jämfört med svarsfrekvensen för 2014 som låg på 75 procent. I undersökningen gällande förskolan och pedagogisk omsorg ingår alla kommunala enheter samt alla fristående enheter förutom Förhuset och Vittra förskola. I undersökningen gällande fritidshem och grundskola ingår alla kommunala skolor och Internationella Engelska skolan. Attitydundersökningen pekar på att Järfällas föräldrar och elever är fortsatt nöjda med verksamheterna som bedrivs i Järfälla. Även om graden av nöjdhet generellt sett är hög, finns det områden som bör utvecklas, till exempel information. Med hjälp av god information förbättras kommunikationen och känslan av inflytande förstärks. Vad gäller eleverna är det som tidigare år en utmaning att få eleverna mer nyfikna på skolarbetet. Frågan är viktig att arbeta med i och med att prestation hänger tätt samman med elevers motivation till skolarbetet.

Tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har fortsatt enligt den modell som utarbetats. Anmälda besök görs med regelbundenhet vartannat till vart tredje år.

Lärandet i förskolan är allt mer uppmärksammat och arbetsmetoder som kan visa på vad barnen faktiskt lär sig i förskolan söks. Detta är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde.

Screening i fonologisk medvetenhet görs i förskoleklass varje år. Resultaten används för att dels identifiera barn som kan behöva extra stöd och dels används resultaten i återkoppling till förskolorna i syfte att ge grund för utveckling av arbetet. Dessutom görs screening av elevernas läsförmåga och en screening inom matematik i årskurserna 2, 4 och 7. Syftet med screeningen är att tillsammans med lärarens bedömning hitta de elever som ligger i riskzonen för läs-, skriv och matematiksvårigheter och som behöver vidare uppföljning. Sammantaget visar resultatet att ett antal elever varje år behöver extra insatser. Åtgärder som är viktiga i arbetet är att utveckla de

undervisningsmetoder som används och även fortsätta arbetet med det språkutvecklande arbetssättet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att resultaten på elevernas måluppfyllelse inte är tillräckliga och måste förbättras. Såväl forskning om skolan som andra undersökningar och Skolinspektionens egna erfarenheter visar att det är i fokuseringen på undervisningen som det avgörs om skolan lyckas med sitt uppdrag. Därför ska skolans arbete med att förbättra undervisningen och skapa förutsättningar för elevernas lärande vara i fokus för såväl rektors som huvudmannens kontinuerliga utvecklings- och uppföljningsarbete.

1.3.1. Intern kontroll

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer för intern kontroll (KF 2013-11-04). Syftet med en plan för intern kontroll är att säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser arbetar systematiskt för att upprätthålla en tillfredsställande intern kontroll. Den interna kontrollen är ett hjälpmedel för att säkerställa att kommunens mål uppnås.

Barn- och ungdomsnämnden fastställde planen för internkontroll i april 2014 utan att en risk- och väsentlighetsanalys hade gjorts. Denna analys skulle göras under planens första giltighetsår. Intentionen med en plan för intern kontroll är att säkerställa att nämnden arbetar systematiskt med de frågor som är väsentliga för nämndens verksamhetsområde, att risker för att fel ska uppstå undviks eller minimeras, och att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt.

Under våren 2015, som en del av budgetarbetet för 2016-2017, omarbetades interkontrollplanen för att passa den nya organisationen och det gjordes även en risk- och väsentlighetsanalys. I förteckningen över kontrollområden har fem prioriterade områden tagits fram. Dessa är styrning, myndighetsutövning, systematiskt arbetsmiljöarbete, personal och stödprocesser/stödsystem.

Under våren 2016 ska interkontrollplanen processas ut till alla kommunala för- och grundskolor för att sedan bli en del av detaljbudgeten för 2017.

1.4. Viktiga händelser

I den nya majoritetens budget för 2015 formulerades ett uppdrag om att styra om resurser från administration till verksamhet. Som ett led i arbetet beslutades det också att styrsystemet med beställare och utförare skulle avvecklas. Det preciserades också en effektivisering om 6 mkr för barn- och ungdomsnämnden. Ett uppdrag gavs till PWC, Price Waterhouse Coopers att bistå kommunen i arbetet med att utforma en ny organisation för barn- och ungdomsförvaltningen. Den nya styrmodellen ska åstadkomma en tydligare styrning och förbättrad uppföljning i syfte att öka den politiska delaktigheten och säkerställa att politiska beslut genomförs. En ny ledningsorganisation för barn- och ungdomsförvaltningen beslutades och gäller från den 1 september. Utveckling av den nya förvaltningsorganisationen med en gemensam ledning har bland annat inneburit för enheterna att ett större utvecklingsarbete sker ute i verksamheten.

Handlingsplanen Trygghet och arbetsro, som började gälla i juli 2006, har reviderats i juni 2015 och ny upplaga finns nu tillgänglig. Handlingsplanen har kompletterats med ett avsnitt "Tillsammans tar vi ansvar" vilket innebär ett förtydligande över hur roll- och ansvarsfördelningen ser ut mellan de som samverkar i förskolan och skolan. I för- och grundskolan bidrar alla, barn, elever, föräldrar och personal.

Under hösten har de kommunala enheterna mött en utmaning med avseende på andelen nyanlända, som ökat över förväntan. Nya förberedelseklasser har startat varje månad på 6-9 skolorna.

Kommunfullmäktige beslutade i november om riktade medel för ökad lärartäthet i förskolan samt i förskoleklass och årskurs 1-3 i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelse, höjda lärarlöner och om en satsning på datorer eller lärplattor.

Modellen av viktad peng (socioekonomisk ersättning). Kriterierna som ligger till grund för viktad peng är föräldrarnas utbildningsbakgrund som viktas till 70 procent och om eleven är född utomlands av utländska föräldrar till 30 procent. Underlaget bygger på de barn och elever som hade förskole- eller skolplacering på respektive förskola/skola per den 15/2 2015. Barn- och ungdomsförvaltningen har fått ett uppdrag från Barn- och ungdomsnämnden att se över hela resursfördelningssystemet vilket innefattar både viktad peng och tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp är enbart lagbundet till de fristående verksamheterna men i Järfälla ser systemet lika ut även för de kommunala. Ytterligare ett ärende kommer upp gällande modellen för viktad peng, i februari 2016, som är ett bidrag utifrån ett socioekonomiskt synsätt. Modellen utgår då ifrån en regressionsanalys där flera aspekter vägs in såsom kön, nyligen invandrad, högsta utbildning för vårdnadshavarna, ekonomiskt bistånd samt om eleven bor med en eller båda vårdnadshavarna.

Skolinspektionen har granskat 6 utvalda förskolor under hösten rörande platsgaranti och kvalitet i förskolans uppdrag. Granskningen har genomförts i 19 kommuner varav Järfälla är en. I skrivande stund har återrapporteringen ännu inte skett.

Den nybyggda Herrestaskolan på Barkarbyfältet färdigställdes och togs i bruk i december 2015.

1.5. Framtiden

Kvalitetsfrågor, elevernas resultat och uppföljning är ett viktigt fokus framåt. System för kvalitetsuppföljning som är uppbyggda behöver ses över, och det behöver läggas mer kraft på resultatanalys och åtgärder för förbättringar och utveckling. Alla elever ska minst nå kunskapskraven och därefter utvecklas så långt som möjligt.

Kommunens expansion och kapacitetsplanering kommer att vara en stor fråga under åren framöver. Nya bostadsområden, både i Jakobsberg och på Barkarbyfältet, kommer att kräva ständig uppmärksamhet för att rätt förskole- och grundskolekapacitet ska kunna skapas till rimliga kostnader. En viktig fråga att diskutera framöver är om kommunen själv ska bygga och äga lokaler eller om det finns andra sätt att hantera den stora expansionen och behov av investeringar.

Skolinspektionen har fått i uppdrag från regeringen att under tre år 2015-2017 granska förskolans kvalitet och måluppfyllelse utifrån ett nationellt perspektiv. Granskningen ska inriktas mot olika aspekter av kvalitet i förskolans verksamhet och lyfta fram viktiga utvecklingsområden i de granskade verksamheterna. Granskningen skedde under hösten och rapporterna beräknas komma under februari. Under hösten 2016 kommer Skolinspektionen att genomföra en regelbunden tillsyn på Järfälla kommuns förskolor och skolor.

Platserna för elever mottagna i grundsärskolan är begränsade. För närvarande går eleverna på Kolarängskolan och i Sandvikskolan upp till och med årskurs 6. Möjligheten att erbjuda en fortsatt skolgång i kommunen ska ses över och även en eventuell utökning för de äldre åldrarna.

En utmaning som den kommunala verksamheten står inför är rekrytering av skolledare och lärare. Lärarbristen är ett faktum i hela landet och konkurrensen om behöriga lärare och skickliga skolledare är stor.

Den satsning på att utveckla och stärka ett inkluderande förhållningssätt och inkluderande lärmiljöer som startats med chefsgruppen under 2015 kommer även fortsättningsvis att finnas på agendan. Inte minst mot bakgrund av andelen nyanlända elever är enheternas kompetens och beredskap på detta område nödvändig.

1.6. Uppföljning av fullmäktige givna uppdrag

Under 2015 har antalet beslutsärenden med en barnkonsekvensanalys ökat. Vid barn- och ungdomsnämndens sammanträde i december redovisades i fyra av sex beslutsärenden en barnkonsekvensanalys.

De redan tidigare beslutade effektmålen omstrukturerades för under de nya inriktningsmålen för 2015 under våren till de nya inriktningsmålen. Ett ytterligare effektmål lades till gällande inriktningsmålet miljö och klimat. Beslut togs i samband med att nämndens budget för 2015 i juni.

Ny organisation gäller från 1 september 2015 där systemet med beställare och utförare är helt avvecklat.

Vid barn- och ungdomsnämndens sammanträde i december 2015 fattade nämnden beslut om en handlingsplan för förbättrad matkvalitet och mer lokalt lagad mat i skola och förskola.

Vid barn- och ungdomsnämndens sammanträde i december 2015 fattade nämnden beslut om en handlingsplan för en giftfri förskola och grundskola.

Resursfördelningssystemet består bland annat av tilläggsbelopp och viktad peng. Tilläggsbelopp är kopplat till barn och elever i omfattande behov av extraordinära stödåtgärder och viktad peng är en socioekonomisk ersättning. Beslut om modell för tilläggsbelopp togs i oktober 2015 och modellen för viktad peng beslutas vid nämndens sammanträde i februari.

Som konsekvens av avvecklingen av systemet med beställare och utförare har personalkostnader i samband med skapandet av en samlad central förvaltning sammantaget minskats med 3,6 mnkr under 2015. Den samlade centrala förvaltningen gäller från och med 1 september 2015. Omorganisationen innebär en effektivisering på 6 mnkr på helårsbasis. Effektivisering har skett genom att minska personal med 6,5 tjänster och genom minskning av lokalkostnader.

Vid nämndens sammanträde i juni beslutades revideringen om fritidshemspenget i och med satsningen om 2 mnkr.

2. POLITISK LEDNING

Barn- och ungdomsnämnden har nio ledamöter och nio ersättare. Majoriteten utgörs av 6 representanter för socialdemokraterna, en representant för centerpartiet, två för miljöpartiet. Minoriteten består av fem representanter för moderaterna, två för folkpartiet samt vardera en representant för kristdemokraterna och vänsterpartiet. Ett arbetsutskott bestående av fyra ledamöter och fyra ersättare bereder nämndens ärenden.

2.1. Ekonomiskt utfall

Mnkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2013
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0
Kostnader	1,2	0,8	1,0	1,2
Nettokostnader	1,0	0,8	1,0	1,2
Kommunbidrag	1,2	1,2	1,0	1,2
Resultat	0,0	0,4	0,0	0,0

2.1.1. Kommentrar bokslut

Politisk ledning redovisar ett överskott på 0,4 mnkr för perioden. Överskottet beror på lägre kostnader för löner/arvoden då ordförandearvodet, från och med 2015, tas av kommunstyrelsen samt lägre personalkostnader.

2.2. Viktiga händelser

Nämnden har hanterat ett antal större frågor. Februarimötet upptogs huvudsakligen av rapportering av det ekonomiska utfallet från 2014. Liksom under de senaste åren finns tydliga mönster i ekonomin. Under 2013, 2014 och även under 2015 har det blivit mer märkbart att volymerna inte bara handlar om ökat barn- och elevantal – kostnader för omställning och utökning av lokalytor får också ett större genomslag.

Under våren 2015 har nämnden hanterat budget 2016-2017 och 2015 sticker några kostnader ut. Bland annat kommer lärarlönerna kräva fortsatta satsningar för att Järfälla ska klara konkurrensen med grannkommunerna. Lokal- och investeringskostna-

derna kommer att öka för att kunna möta den stora expansion Järfälla kommun står inför. Det inkluderar både renoverat lokalbestånd som nybyggt. Regeringens satsning på att minska barngruppernas storlek medför också behov av ökat lokalbestånd samt rekryteringar.

Andra större ärenden som hanterats under våren 2015 är ”Mottagande av nyanlända”. Syftet är att anpassa ett mottagande till nya krav och skapa ett likvärdigt samt kvalitativt mottagande av nyanlända elever i Järfälla kommun. Järfälla språkcentrum (JSC) har i dagsläget ett uppdrag att svara för specialistkunskap som rör pedagogisk verksamhet och undervisning för nyanlända barn och elever. Beslutet som nu är fattat i barn- och ungdomsnämnden innebär att Järfälla språkcentrum kommer att utvidga sin verksamhet till att även omfatta ett centralt mottagande av nyanlända elever i förskoleklass och grundskolan. Mottagandet som sker inför skolplaceringen kommer bland annat omfatta pedagogisk kartläggning samt hälsoundersökning.

Ett annat beslut som fattades i nämnden handlar om omsorg på obekvämt arbetstid. Järfälla kommer möjliggöra för ett mer flexibelt öppethållande i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem under en försöksperiod i maximalt två år med utvärdering efter ett år, januari 2016 – december 2017.

I den strategiska handlingsplanen för de kommunala för- och grundskolorna läggs en tydlig tonvikt vid digitala verktyg i syfte att uppnå en skola på ledande nivå:

I Järfällas kommunala för- och grundskolor ska digitala verktyg:

- ge bättre förutsättningar att nå en digital kompetens och att uppnå kunskapsmålen
- medverka till en utveckling som förbättrar och utvecklar lärande och höjer kvaliteten i utbildningsverksamheten
- bidra till öppenhet och mångfald, delaktighet och insyn
- vara en viktig källa för information, dialog och kommunikation mellan personal – barn/elev – föräldrar – externa intressenter
- öka likvärdigheten i våra skolor
- bidra till ett effektivt hållbart resursutnyttjande.

Under läsåret 2015/2016 lånar Mälarskolan lokaler av gymnasieskolan, eftersom de nuvarande lokalerna bara är planerade för åtta klasser och behovet är för tio klasser. Arbetet med att bygga om det tidigare Kvarngymnasiet till årskurs 6-9 har börjat, och en start i nyrenoverade lokaler beräknas kunna ske till ht 2016, med cirka 480 nya platser. Mälarskolan disponerar då totalt 720 platser.

Kapacitetsfrågor fortsätter att kräva stor uppmärksamhet, eftersom kommunens befolkning fortsätter att öka. Förskolor och skolors studiemiljöer har fortsatt att förbättras inom ramen för konceptet *Attraktiva och moderna studiemiljöer*. Konceptet siktar mot en upprustning av miljöerna genom att samordna inre underhåll och tekniskt underhåll av fastigheterna med ett pedagogiskt och miljömässigt tänkande. Arbetet med att förbättra alla studiemiljöer fortsätter under de närmsta åren. Eftersom de enheter som nu blir aktuella, är i ganska gott skick, blir insatsen per enhet mindre vartefter, och fler enheter hinns med per år. En ny satsning, denna gång med siktet mer specifikt inställt på utemiljöer, påbörjades under 2014, med ungefär samma utgångspunkter som det tidigare projektet. Genomförandet startade under 2015 och fortsätter under de kommande åren. Ytterligare en satsning som är planerad och pengasatt är en översyn och förbättring av skolornas toalettmiljöer.

Vid aprilmötet presenterades ett antal rapporter som rör kvalitet och uppföljning. Nämnden har fått rapporter om genomförda enhetskonsultationer, om kollegial konsultation, tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg samt en rapport om enheternas likabehandlingsarbete. Allt kvalitets- och uppföljningsarbete har också utgjort underlag för den femte revideringen av nämndens resultatförbättringsprogram. Programmet är nu i sin reviderade form ytterligare mer förenklat och mer koncentrerat, med tydliga uppdrag till egenregiverksamheten.

Prioriterade områden för 2015-2016 är:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Effektiva och lärande organisationer
- Inkluderande arbetssätt
- Mångfald och integration
- Höga förväntningar
- Implementeringen av ”sociala kontraktet” (ansvarsfördelning mellan barn/elev, för- och grundskola och hemmet)

2.3. Framtiden

Kommunens expansion och kapacitetsplanering kommer att vara en stor fråga under åren framöver. Nya bostadsområden, både i Jakobsberg och på Barkarbyfältet, kommer att kräva ständig uppmärksamhet för att rätt förskole- och grundskolekapacitet ska kunna skapas till rimliga kostnader. En viktig fråga att diskutera framöver är om kommunen själv ska bygga och äga lokaler eller om det finns andra sätt att hantera den stora expansionen och behov av investeringar.

Kvalitetsfrågor, elevernas resultat och uppföljning är ett viktigt fokus framåt. System för kvalitetsuppföljning som är uppbyggda behöver ses över, och det behöver läggas mer kraft på resultatanalys och åtgärder för förbättringar och utveckling.

Kommunen kommer att ha stort behov av att rekrytera kompetent personal under ett antal år framöver. Attraktiviteten som arbetsgivare behöver stärkas. Under hösten har förvaltningen reviderat den plan för långsiktig personalförsörjning som nämnden antog under hösten 2013. Den kartlägger dels vilka kompetenser och vilka volymer som behövs fram till ca 2022, dels beskrivs möjliga åtgärder som höjer attraktiviteten hos kommunen som arbetsgivare. I detta kan ingå sådant som lönebild, en tydlig kultur med utvecklingsmöjligheter och koppling till universitet och högskolor och att lärare avlastas administrativt arbete. Personalförsörjningsplanen reviderades under hösten 2015, och där gav barn- och ungdomsnämnden förvaltningen i uppdrag att undersöka vad som krävs för att vara i topp fem bland kommunerna i Stockholms län gällande lärarlöner.

2.4. Anslag för oförutsedda utgifter

mnkr	Budget 2015	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013
Kostnad	0	0,2	0,0	1,1
Kommunbidrag	1,1	1,1	1,1	1,1
Återstår	1,1	0,9	1,1	0,0

Barn- och ungdomsnämnden har fördelat ut 0,2 mnkr från anslaget för oförutsedda utgifter under 2015.

3. CENTRAL FÖRVALTNING

Nämndens centrala förvaltning bereder, verkställer, informerar om och följer upp nämndens beslut. I personalens uppgifter ingår många kontakter med och service till medborgarna, samt samarbete med andra förvaltningar.

3.1. Ekonomiskt utfall

mnkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Intäkter	32,0	30,9	-1,0
Kostnader	-48,0	-44,3	3,7
Nettokostnader	-16,0	-13,4	2,6
Kommunbidrag	16,0	10,0	-6,0
Resultat	0,0	-3,4	-3,4

3.1.1. Kommentar bokslut

Central förvaltning redovisar ett underskott om 3,4 mnkr för perioden jämfört med ett budgeterat resultat om 0 mnkr. Under 2015 fick förvaltningen i uppdrag att fördela om pengar från administration till verksamheten vilket innebar ett besparingskrav om 6 mnkr. Beställare- och utförarmodellen togs bort och Nämndkansliet slogs ihop med FoG Konsult & Stöd samt FoG Ledning & Gemensamt till en gemensam central förvaltning.

Konsekvensen av besparingskravet blev att kommunbidraget till förvaltningen sänktes med 6 mnkr. Under året har några anställda slutat sin anställning och som en följd av besparingskravet har inte alla tjänster tillsatts. Istället har arbetsuppgifter omfördelats och effektiviserats. För 2015 innebär besparingen 3,6 mnkr. Helårseffekten av åtgärderna ses först under 2016.

Utöver kommunbidraget finansieras den centrala förvaltningen delvis genom ett avlyft från den barn- och elevpeng som betalas ut till de kommunala för- och grundskolorna. Som en följd av minskade kostnader sänktes avlyftet under andra halvan av året vilket avspeglar sig i lägre intäkter i tabellen ovan.

3.2. Väsentliga personalförhållanden

2015		
	Andel	Antal
Personer		
Årsarbetare		38,6
Kvinnor	84	32,6
Män	16	6

Medelålder	2015
	42

Sjukfrånvaro	2015
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid	2,1
Antal sjukdagar per anställd	4,5
Andel anställda utan sjukfrånvaro	26,0
Andel av total sjukfrånvaro som varit frånvarande i minst 60 dagar	0

På en liten arbetsplats som den centrala förvaltningen, påverkas frånvarosiffrorna starkt av enskilda händelser. Sjukfrånvaron kan anses förhållandevis låg.

3.3. Viktiga händelser

I den nya majoritetens budget för 2015 formulerades ett uppdrag om att styra om resurser från administration till verksamhet. Som ett led i arbetet beslutades det också att styrsystemet med beställare och utförare skulle avvecklas. Det preciserades också en effektivisering om 6 mkr för barn- och ungdomsnämnden. Ett uppdrag gavs till PWC, Price Waterhouse Coopers att bistå kommunen i arbetet med att utforma en ny organisation för barn- och ungdomsförvaltningen. Den nya styrmodellen ska åstadkomma en tydligare styrning och förbättrad uppföljning i syfte att öka den politiska delaktigheten och säkerställa att politiska beslut genomförs. En ny ledningsorganisation för barn- och ungdomsförvaltningen beslutades och gäller från den 1 september.

I slutet av vårterminen gick två medarbetare i pension och i samband med avslut diskuteras alltid vilket behov av nyrekrytering som finns. Varje vakans som uppstår ger tillfälle att se över den samlade arbetsfördelningen och kompetensbehovet. I samband med den nya organisationen har också bemanningen setts över och omfördelning av arbetsuppgifter har genomförts.

Under våren påbörjades en rekrytering av ny barn- och ungdomsdirektör. Med hjälp av HRM-chefsrekrytering utarbetades en kravprofil. Ny barn- och ungdomsdirektör tillträdde tjänsten den 1 augusti 2015.

Från den 1 september har barn- och ungdomsförvaltningen en gemensam central förvaltning. Arbetet med att skapa en vi-kultur och flytt till gemensamma lokaler påbör-

jades. För att säkerställa effektiviseringen har antalet personal minskats och arbetsuppgifter i vissa fall omfördelats.

3.4. Miljöredovisning

Den kommungemensamma miljöplanen som nu reviderats kommer att fungera som utgångspunkt för arbetet. Framåt blir detta ett gemensamt utvecklingsområde för den centrala förvaltningen på barn- och ungdomsförvaltningen.

3.5. Framtiden

Kvalitetsarbetet, resultatförbättringsarbetet och nämndens ansvar enligt skollagen som kommun och huvudman kommer även i fortsättningen att vara kärnan i förvaltningens arbete. Barn- och ungdomsnämndens mål ställer krav på tydlig uppföljning och snabba åtgärder för att nå ytterligare resultatförbättring, vilket ska synas genom ett mer systemiserat kvalitetsarbete inom förvaltningen. I detta arbete behöver förvaltningens tekniska kompetens öka, bland annat för att kunna hantera programmering i beslutsstödsystemet Hypergene, och minimera beroendet av externa konsulter.

Under slutet av 2014 har en investeringsplan sammanställts. Den sträcker sig ända fram till 2022, alltså två planperioder längre än vad som krävs. Planen knyter ihop kapacitetsplaneringen, som i sig väger ihop befolkningsutveckling och platsbehov, med nämndens hela budgetplanering. Skälet till att ha en så lång plan är de långa ledtiderna för att faktiskt få helt nybyggda objekt på plats.

Skolinspektionen har fått i uppdrag från regeringen att under tre år 2015-2017 granska förskolans kvalitet och måluppfyllelse utifrån ett nationellt perspektiv. Granskningen ska inriktas mot olika aspekter av kvalitet i förskolans verksamhet och lyfta fram viktiga utvecklingsområden i de granskade verksamheterna. Under hösten 2016 kommer Skolinspektionen att genomföra en regelbunden tillsyn på Järfälla kommuns förskolor och skolor.

Under hösten 2015 har och ska resursfördelningssystemet till förskolor och skolor ses över. Barn- och ungdomsförvaltningen har av nämnden fått i uppdrag att se över och utreda systemet för resursfördelningen. Målet och syftet med utredningen är att försöka hitta system som är ändamålsenliga och som ger de bästa effekterna där de behövs. Viktad peng (socioekonomisk resurs) ska bidra till att kompensera för de skillnader som finns i socioekonomiska förutsättningar mellan olika förskolor och skolor som följer av barn- och elevsammansättningen. Tilläggsbelopp ska bidra till att alla barn och elever med omfattande behov av extraordinära stödåtgärder i undervisningssituationen ska lyckas. Både kommunala och fristående verksamheter kan söka ekonomiskt bidrag för barn och elever med omfattande behov av särskilt stöd.

Ett stort antal nyanlända har bidrar till ett ökat tryck på framförallt skolplatser samt på modersmål och studiehandledning. Det här betyder att kostnaderna ökar.

4. FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG 1-5 ÅR

4.1. Ansvarsområde

Ansvarsområdet omfattar förskolor och pedagogisk omsorg i form av familjedaghem för barn 1-5 år samt öppen förskola. Det finns totalt 54 förskolor, 35 av dem i kommunal regi. Dessutom finns pedagogisk omsorg som drivs i både kommunal och enskild regi.

Förskolan är väl utbyggd och erbjuder flera former av pedagogik, som till exempel Reggio Emiliainspirerad verksamhet, Waldorf och Montessori. 71 procent av barnen är inskrivna i förskolor eller pedagogisk omsorg som drivs i kommunal regi och 29 procent i enskild regi. Totalt är cirka 4 200 barn inskrivna i förskolan och cirka 90 barn i pedagogisk omsorg. De fristående förskolorna drivs som aktiebolag, stiftelser, föräldrakooperativ eller personalkooperativ. Idag går knappt 20 barn folkbokförda i Järfälla i förskola eller pedagogisk omsorg i annan kommun.

För barn som av medicinska och/eller fysiska orsaker är i behov av extra ordinära stödåtgärder kan extra medel beviljas, så kallat tilläggsbelopp. De flesta av dessa barn finns inom den ordinarie förskolan. Några barn som är i ytterligare behov av särskilda insatser har sin placering i någon av kommunens två specialavdelningar, Pråmen (multifunktionsnedsättningar) eller Ugglan (språkpedagogisk avdelning, barn med grav språkstörning, på Vattmyra förskola). Ett fåtal barn med diagnos inom mer sällsynta funktionsnedsättningar är beviljade plats i annan kommun eller fristående verksamhet. I kommunen finns också en avdelning med inriktning och kompetens mot att arbeta med barn med allergier av olika slag. Den avdelningen drivs i enskild regi.

För hemmavarande barn finns öppna förskolor där barnen kan delta i pedagogisk verksamhet tillsammans med föräldrar eller annan vuxen. Det finns öppna förskolor i tre av fyra kommundelar, Barkarby, Jakobsberg och Kallhäll.

4.2. Ekonomiskt utfall

Tkr	Budget 2015	2015	2014	2013
Intäkter	67,3	69,4	67,6	68,3
Kostnader	535,2	526,6	507,7	486,3
Nettokostnader	467,9	457,2	439,6	418,0
Kommunbidrag	467,9	468,2	425,9	413,1
Resultat	0	10,9	-14,2	-4,9

4.2.1. Kommentarer till bokslut

Förskola och pedagogisk omsorg redovisar ett överskott för året på 10,9 mnkr vilket är 6,1 mnkr högre jämfört med prognosen per augusti.

Intäkterna är 2,1 mnkr högre än budgeterat vilket beror på högre intäkter från avgifter, moms och sålda platser. De högre intäkterna från avgifter beror på att kommunen har gjort en inkomstjämförelse mellan de inkomster som hushållen uppgivit mot de inkomster som finns redovisade hos skatteverket.

Kostnaderna är 8,7 mnkr lägre än budget. Kostnad för barnpeng och övriga kostnader understiger budget då antalet barn är 133 färre än budgeterat. Lokalkostnaderna är högre än budgeterat vilket beror på kommunens expansion.

Mnkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Intäkter	67,3	69,4	2,1
Peng	426,5	411,8	14,7
Lokalkostnader	62,4	71,1	-8,7
Övrigt	46,3	43,8	2,5
Kommunbidrag	467,9	468,2	0,3
Totalt	0,0	10,9	10,9

Finansiering (%)	2015	2014	2013
Avgifter	7	7	8
Statsbidrag	4	4	5
Övriga intäkter	2	3	1
Kommunbidrag	87	86	86
Summa	100	100	100

4.3. Måluppfyllelse

4.3.1. Inriktningsmål – framtida tillväxt

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen av de som erbjudits plats i förskolan som fått plats på önskat datum	*) 27	*) 46	*) 31		
Andelen föräldrar som kan rekommendera sitt barns förskola ska öka varje år.	Samtliga: 88	88	88		
	Flickor: 88	89	91		
	Pojkar: 89	88	87		

*) Mått hämtade från KKiK, Kommunens Kvalitet i korthet. Detta mått har tidigare inte redovisats i delårsrapporten utan redovisats i samband med kommunens resultatanalytdag, som äger rum i mars varje år.

Analys/kommentar:

Andelen av de som erbjudits plats i förskolan som fått plats på önskat datum har ökat men Järfälla ligger fortfarande under snittet bland de 240 kommuner som ingår i Kommunens Kvalitet i korthet. Ökningen mellan 2013 och 2014 ligger på 15 procentenheter vilket är en markant förbättring. Uppgifterna för 2015 visar på en försämring då värdet ligger på 27 procent, dels har ändring i urval för redovisningen skett från 2014 och dessutom kan kommunens stora expansion kan vara en del av försämringen. Föräldrar får inte önskat alternativ av förskoleplats vilket innebär att de i sin tur

väntar på ett högre rankat alternativ. Kan det också vara så att förskolorna styr in-skolningen till vissa tider i allt för hög grad där föräldrars önskemål åsidosätts?

Åtgärder måste vara att se över de administrativa rutinerna ytterligare. Ett ökat samarbete i kommundelarna kan också vara en väg till att nå högre resultat. Ytterligare åtgärder är att jämföra sig med andra kommuner som lyckas bättre med detta mått än Järfälla.

Resultatet angående föräldrar som kan rekommendera sin förskola grundar sig på den kvalitetsundersökning (attitydundersökning) som genomförs varje år. 2015 års svarsfrekvens ligger på 66 procent. Föräldrarnas uppfattning, i kopplingen till attitydundersökningen, är relativt stabil. För att nå bättre resultat behöver ytterligare fokus läggas på bemötande och kommunikation om förskolans uppdrag.

4.3.2. Inriktningsmål – kvalitativ välfärd

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen barn som ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål ska öka varje år.	Totalt: 92	88	88		
	Flickor: 91	89	89		
	Pojkar: 93	87	88		
Andelen pojkar och flickor som ges samma förutsättningar ska öka varje år.	Totalt: 80	83	82		
	Flickor: 80	84	82		
	Pojkar: 81	83	83		
Andelen föräldrar som anser att personalen bemöter barnen på ett bra sätt ska öka varje år.	Totalt: 94	88	87		
	Flickor: 94	89	88		
	Pojkar: 95	87	86		

Analys/kommentar:

Värdena är hämtade från kommunens kvalitetsundersökning (attitydundersökning) som genomförs varje år på våren. Sett till helheten tyder de senaste årens värden på en relativ jämn utveckling i uppfattningen om kvalitativ välfärd. Analyseras varje enskilt mått kan det dock konstateras att andelen föräldrar som anser att personalen bemöter barnen på ett bra sätt ökat något jämfört med föregående år. När det gäller pojkars och flickors förutsättningar ställs frågan varför det ser ut som det gör. Kan det vara så att personalens kunskaper om genus, könsneutralitet och andra samverkande faktorer behöver ökas? En vidare åtgärd kan vara att genomföra en kartläggning av personalens kompetens inom området och därefter genomföra riktad kompetensutveckling.

För att komma längre i arbetet bör man arbeta vidare med föräldrars uppfattning om den upplevda kvaliteten på förskolan och kommunikation om förskolans uppdrag.

4.3.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Inne- och utemiljön i kommunens förskolor är fria från gifter och verksamheten är miljö- och klimatanpassad.	3			i.u	

Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

Analys/kommentar:

Förskolorna arbetar målinriktat inom många områden för att uppnå målet om en giftfri, miljö- och klimatanpassad verksamhet. Det finns fortfarande utvecklingsområden varierande mellan enheterna, men bedömningen är att det stämmer till stor del att målet uppnås. Alla kommunens förskolor har ett pågående miljöarbete inom ramen för miljödiplomeringen där mål för att uppnå en giftfri inne- och utemiljö är satta. Även mål som rör energieffektivisering, inköp av ekologisk mat och avfallshantering finns. Flertalet arbetar med att fasa ut utrustning och material som inte uppfyller krav på giftfritt.

75 procent av kommunens förskolor har nått guldnivå inom miljödiplomeringen. Åtgärder enligt en framtagna handlingsplan för att säkerställa en giftfri inne- och utemiljö pågår och förskolorna har tagit fram mål som rör inköp av ekologisk mat, energieffektivisering och avfallshantering.

4.3.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen barn som känner sig trygga ska öka varje år.	Totalt: 93	93	93		
	Flickor: 92	95	95		
	Pojkar: 94	92	92		

Analys/kommentar:

Föräldrar har i undersökningen visat på många positiva områden men också några utvecklingsområden, bland annat gällande möjlighet till inflytande, kunskap om förskolans arbete med likabehandling och dessutom kring information om förskolans hela arbete. Det är sannolikt så att om föräldrar upplever att förskolan arbetar medvetet och skapar förutsättningar för delaktighet och inflytande så ökar föräldrars upplevelse av trygghet i verksamheten. Åtgärder för att förbättra resultaten är att se över på vilket sätt föräldrars inflytande möjliggörs, vilka former som används och hur kommunikationen mellan hem och förskola sker.

4.4. Kvalitetsredovisning

Kommunens servicecenter har under perioden januari-april tagit emot 91 synpunkter alternativt klagomål. Under perioden april till och med december ändrade kommunens servicecenter sin rapportering från antal anmälningar till mer specificerat kring klagomålstyp där redovisningen är baserat på hela barn- och ungdomsförvaltningen. För förskolans del har 55 synpunkter klagomål inkommit under den perioden. Klagomålstypen handlar främst om ”Tjänsten” och då kring till exempel skolwebb och e-tjänst, tjänster som medborgare blir erbjudna, men även missnöje med bemötande har rapporterats. Två klagomålsärenden skickades under våren till Skolinspektionen. I båda dessa ärenden har Skolinspektionen valt att inte utreda utan hänvisat ärendena till kommunens klagomålshantering. Klagomålen berör ledning och personal; hög omsättning av personal och bristande tillsyn.

Lärandet i förskolan är allt mer uppmärksammat och arbetsmetoder som kan visa på vad barnen faktiskt lär sig i förskolan söks. Detta är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde. Enheterna, både kommunala och fristående visar på en hög nivå av pedagogiskt tänkande och medvetenhet kring barnens lärande men för att kunna påvisa lärandet hos förskolebarnen behövs nya metoder för uppföljning av barnens lärande och utveckling.

Enhetskonsultationerna är en viktig del i kvalitetssystematiken, framåt benämns enhetskonsultationerna Kvalitetsuppföljning. Syftet är att skapa en dialog med enheterna kring kvalitet och utveckling. Dessa ger en bild av aktuellt läge på enheterna och dessutom kan intresse och utmanande frågor bidra till ännu mer utveckling. Samtalen vid dessa tillfällen, för förskolans del, har bland annat handlat om lärandet i förskolan och systematiskt kvalitetsarbete. Ny kvalitetsuppföljning startade under hösten och fortsätter in på vårterminen 2016. Fokus läggs på områden som redovisas i Program för resultatförbättring för 2015-2016. Dessa är: fortsatt arbete kring enheternas systematiska kvalitetsarbete, inkluderande arbetssätt, höga förväntningar på barn och elever och implementering av det ”sociala kontraktet” (ansvarsfördelning barn/elev, för- och grundskola och hemmet). Dessutom tillkommer ytterligare två områden och dessa är mångfald och integration samt effektiva och lärande organisationer.

Järfälla fortsätter ansöka om statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder från Skolverket så även för 2015. Statsbidraget ska gå till personalförstärkning och/eller medel för kompetensutveckling. För 2015 var pengarna 690 kronor per barn mot 700 kr 2014. Större delen har använts till personalförstärkningsåtgärder.

Kvalitetsundersökningen (attitydundersökning) som görs i samarbete med fyra andra kommuner har genomförts. De andra kommunerna är Lidingö, Sigtuna, Solna och Upplands-Bro. Markör AB är leverantören som ansvarar för kvalitetundersökningen även i år. Svarefrekvensen totalt för Järfälla låg på 69 procent jämfört med svarefrekvensen för 2014 som låg på 75 procent. 66 procent av föräldrarna med barn i förskolan har svarat, vilket enligt undersökningsföretaget är en godkänd svarefrekvens. Resultatet för Järfälla baseras på 1910 svar vilket enligt företaget borgar för god tillförlitlighet. Motsvarande för föräldrar med barn i pedagogisk omsorg var 55 procent, vilket i sin tur baseras på 30 svar varför resultaten bör tolkas med stor försiktighet. I undersökningen ingår alla kommunala förskolor och pedagogisk omsorg samt i prin-

cip alla fristående förutom Fröhuset och Vittra förskola. Samtliga föräldrar med barn i förskolan eller i pedagogisk omsorg har möjlighet att delta i undersökningen. Nöjdhetsgraden ligger totalt sett högt.

Tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har fortsatt enligt den modell som utarbetats. Anmälda besök görs med regelbundenhet vartannat till vart tredje år. Däremellan kan en tillsyn ske på förekommen anledning. Inget sådant besök har ägt rum under 2015. Under året har tillsyn genomförts på nio verksamheter, sju förskolor och två pedagogiska omsorger. Sju av de nio verksamheterna har inte fått någon sanktion. Det rör sig om sex förskolor och en pedagogisk omsorg. Verksamheterna har alla hög kvalitet som överensstämmer med förskolans/den pedagogiska omsorgens uppdrag och därmed också läroplanens mål och riktlinjer. Den form av sanktion som har förekommit på övriga enheter är anmärkning. Detta är den lägsta formen av sanktion. Anmärkningarna har i dessa fall handlat om den pedagogiska innemiljön, utformningen av likabehandlingsplanen och det systematiska kvalitetsarbetet vilka inte ansetts leva upp till styrdokumentens krav. Barn- och ungdomsövervaltningen har också inom ramen för tillsyn lämnat råd och vägledning för att stödja arbetet med att åtgärda eventuella brister men också för att stimulera en fortsatt utveckling.

I varje förskola där det finns barn med ett annat modersmål än svenska eller som hör till någon av de nationella minoriteterna ska förskolan anpassa aktiviteter, arbetssätt och miljö till barnens behov både när det gäller modersmålet och svenska. Dessutom ska alla barnen få möjlighet att utveckla sin kulturella identitet. Därför använder all personal i förskolan språkutvecklande arbetssätt för att stärka både modersmålet och det svenska språket. Modersmålsstödet i förskolan sker i samvaro, i samtal och lek och är en del av den dagliga verksamheten. Det kan ske genom tvåspråkig personal eller genom ambulerande modersmåls lärare. Modersmålsstöd med ambulerande modersmåls lärare ges i 14 språk och drygt 11 procent av samtliga barn inskrivna i förskola eller pedagogisk omsorg deltar. Uppgifterna som redovisas är de som får stöd genom en ambulerande modersmåls lärare.

Genom grundbeloppet som ligger i pengarna förväntas varje förskola ge barnen det särskilda stöd som behövs för att varje barn ska kunna utvecklas. Det finns också möjlighet att ansöka om tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet kan hjälpa till att täcka behov av extraordinära stödåtgärder. Det är barnets behov i den pedagogiska verksamheten, och inte barnets diagnos som är avgörande för bedömning om tilläggsbelopp betalas ut eller inte. Diagnos är inte en förutsättning för tilläggsbelopp. Barn med likartade diagnoser kan ha olika behov och behöver således olika anpassningar av den pedagogiska miljön. Det handlar om att utgå från det enskilda barnets behov och situation.

Synligt är att antalet ansökningar ökat markant under de senaste åren och några orsaker till detta kan vara att kompetensen ute på förskolorna ökat vilket i sin tur innebär att barnens svårigheter uppmärksammas tidigare. Viss ökning har också sin grund i ökad inflyttning.

4.5. Viktiga händelser

Garantitiden för en plats i förskolan som är fyra månader enligt lag, har under året varit tillgodosett. Tillgången på platser har efter utbyggnad som inleddes under 2013 och fortsatte under 2014 och även under 2015 inneburit att kapaciteten legat över behovet. Prognosen visar på ett överskott på platser till och med 2017.

Modellen av viktad peng (tidigare kompletteringsresurs) har använts. Kriterierna som ligger till grund för viktad peng är föräldrarnas utbildningsbakgrund som viktas till 70 procent och om barnet är fött utomlands av utländska föräldrar till 30 procent. Underlaget bygger på de barn som hade en placering på respektive förskola per den 15 februari 2015. Barn- och ungdomsförvaltningen har fått ett uppdrag från Barn- och ungdomsnämnden att se över hela resursfördelningssystemet vilket innefattar både viktad peng och tilläggsbelopp. Ett ärende gällande tilläggsbelopp kom upp på sammanträdet i november. Här togs beslut om en tydligare modell gällande tilldelning av tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp är enbart lagbundet till de fristående verksamheterna men i Järfälla ser systemet lika ut även för de kommunala. Ytterligare ett ärende kommer upp gällande viktad peng, i februari 2016, som är ett bidrag utifrån ett socioekonomiskt bidrag. Modellen utgår då ifrån en regressionsanalys där flera aspekter vägs in såsom kön, nyligen invandrad, högsta utbildning för vårdnadshavarna, ekonomiskt bistånd samt om barnet bor med en eller båda vårdnadshavarna.

Handlingsplanen Trygghet och arbetsro, började gälla i juli 2006, har reviderats i juni 2015 och ny upplaga finns nu tillgänglig. Handlingsplanen har kompletterats med ett avsnitt ”Tillsammans tar vi ansvar” vilket innebär ett förtydligande över hur roll- och ansvarsfördelningen ser ut mellan de som samverkar i förskolan och skolan. I förskolan bidrar alla, barn, föräldrar och personal.

Beslut om en försöksverksamhet gällande omsorg på obekvämlig arbetstid har tagits av Barn- och ungdomsnämnden. Det innebär att Järfälla kommun möjliggör för ett mer flexibelt öppethållande i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, under en försöksperiod under maximalt två år med utvärdering efter ett år, januari 2016-december 2017.

4.6. Framtiden

Screeningen i fonologisk medvetenhet, som genomförs i förskoleklass, kopplas allt tydligare tillbaka till den förskola barnet kommer ifrån och detta blir en del i modellen som kommer att prövas i uppföljningen av barnens lärande i förskolan.

Arbetet med inkludering är en pågående process där förhållningssätt hela tiden bearbetas och tydliggörs. Utmaningen framåt är att möta och än mer ta tillvara de olikheter som barnen har och därigenom erbjuda ett sammanhang som möjliggör detta. I förskolan är ett inkluderande arbetssätt väletablerat eftersom förskolans tradition bygger på individens och gruppens utveckling och på att alla barn är en del av gruppen. I utvärderingen som genomfördes i slutet av 2014 beslutades bland annat att lokalkapaciteten på förskolor innebär att alla verksamheter ska ha ändamålsenliga lokaler för ett inkluderande arbete. I budgeten för 2015 avsattes ytterligare medel för

ytterligare en specialpedagog anställd på Järfälla barn- och elevhälsa, med inriktning mot förskolan, detta som ett led i att satsa på tidiga insatser.

Skolinspektionen har fått i uppdrag från regeringen att under tre år 2015-2017 granska förskolans kvalitet och måluppfyllelse. Granskningen inriktas mot olika aspekter av kvaliteten i förskolans verksamhet och lyfta fram viktiga utvecklingsområden i de granskade verksamheterna. Under hösten 2016 kommer Skolinspektionen att genomföra en regelbunden tillsyn på Järfälla kommuns förskolor.

Utvecklingsarbete framåt är fortsatt satsning på språket och förskolans språkmiljö. Förskolans språkutvecklande arbetssätt, den sociala språkmiljön och de språkliga processerna är ett viktigt fokus i barnens utveckling och lärande.

4.7. Volymer och nyckeltal

4.7.1. Volymer

Antal platsbidrag	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse	Bokslut 2014	Bokslut 2013
Förskola/pedagogisk omsorg 1-3 år	1 955	1 969	14	1 867	1 884
Förskola/pedagogisk omsorg 4-5 år	2 473	2 327	-146	2 393	2 298
Summa	4 428	4 306	-132	4 260	4 182

4.7.2. Nyckeltal

Antal barn som får modersmålsstöd	2015	2014	2013
Antal barn	497	507	479
Andel av samtliga i förskoleverksamhet	11	12	12
Andel flickor	51	51	51
Andel pojkar	49	49	49
Antal språk	14	16	15
Kostnad per barn (tkr)	8 390	7 909	8 286

Barn som får specialplaceringar	2015	2014	2013
Antal specialplaceringar	24	25	20
Andel av samtliga i förskoleverksamhet	1	1	1
Kostnad per barn (tkr)	161,2	184,0	189,8
Andel flickor	33	40	40
Andel pojkar	67	60	60

Barn med tilläggsbelopp	2015	2014	2013
Antal barn med tilläggsbelopp	91	116	70
Andel av samtliga i förskoleverksamhet	2	3	2
Kostnad per barn (tkr)	107,6	99,4	120,7
Andel flickor	34	28	34
Andel pojkar	66	72	66

Närvarotider i förskolan (%)	2015	2014	2013	Andel flickor 2015	Andel pojkar 2015
15 – 30 tim	24	23	22	44	56
31 – 45 tim	34	36	38	48	52
45 – 55 tim	42	41	40	47	53
	100	100	100		

Familjers avgiftsgrundande inkomst/mån (%) **	2015	2014	2013
0	6	5	4
1-42889	36	32	32
42 890-	58	63	64
	100	100	100

* Gäller både förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem

** Inkomsttaket höjdes den 1 juli 2015 från 42 000 kr till 42 890 kr. Siffrorna för 2013 och 2014 är baserade på det gamla inkomsttaket.

Andel barn som får sitt förstahandsval av förskola	2015	2014	2013
	52	60	64

Antal kvm/barn i förskolan	2015	2014	2013
	9	9	9

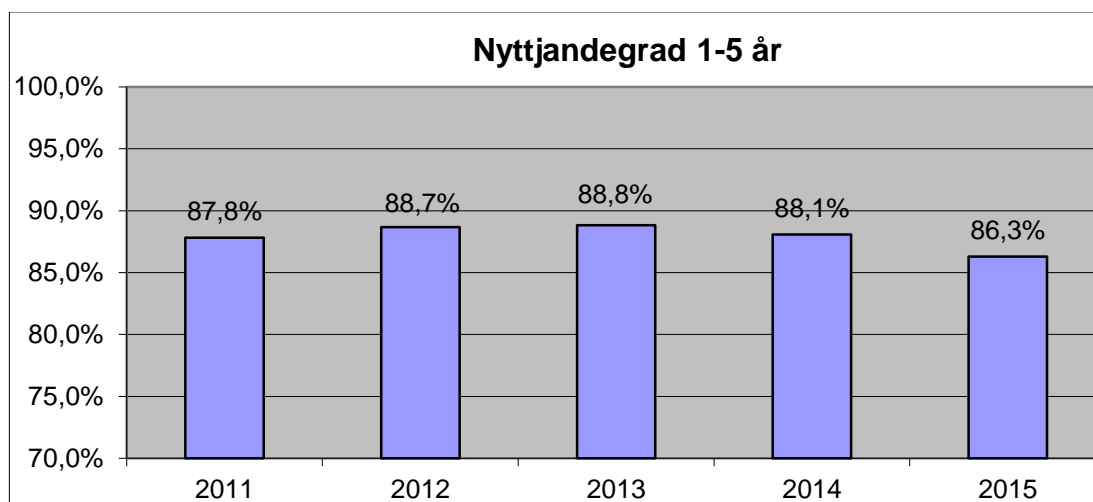
Bruttokostnad per barn inklusive lokal-kostnader, 1-5 år (tkr)	2015	2014	2013
Egen regi	119,0	116,7	114,5
Enskild regi	128,1	129,6	120,8
Annan kommuns regi	118,3	118,8	110,7
Totalt alla Järfällabarn	121,7	119,4	116,4

I annan kommuns regi ingår en stor andel specialplaceringar. Kostnaderna för dessa är höga och kan dessutom variera kraftigt mellan olika år.

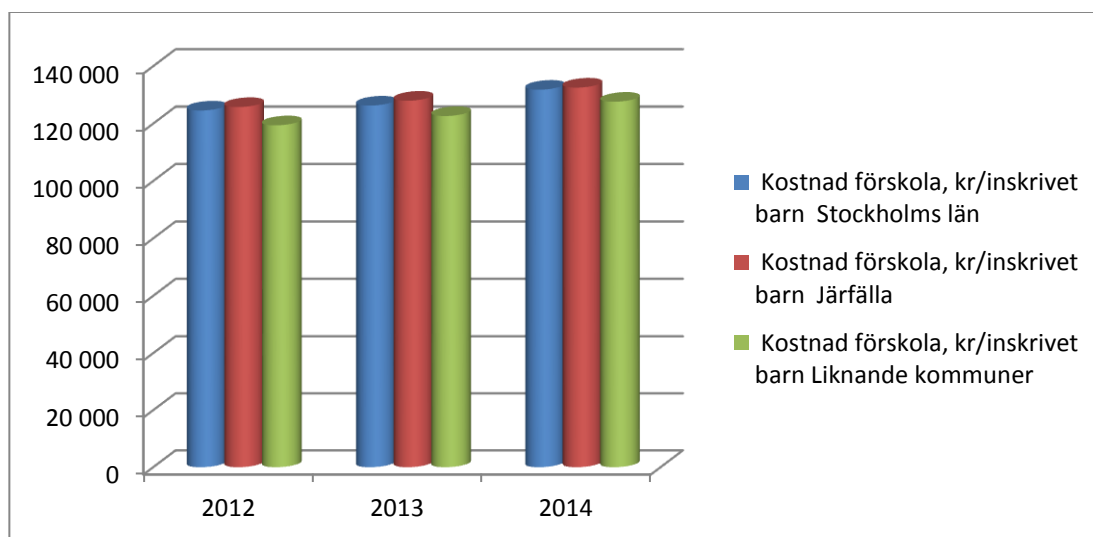
Bruttokostnad per barn exklusive lokal-kostnader, 1-5 år (tkr)	2015	2014	2013
Egen regi	103,1	100,3	99,1
Enskild regi	111,4	114,1	105,8
Annan kommuns regi	104,0	102,4	95,2
Totalt alla Järfällabarn	105,7	102,9	101,2

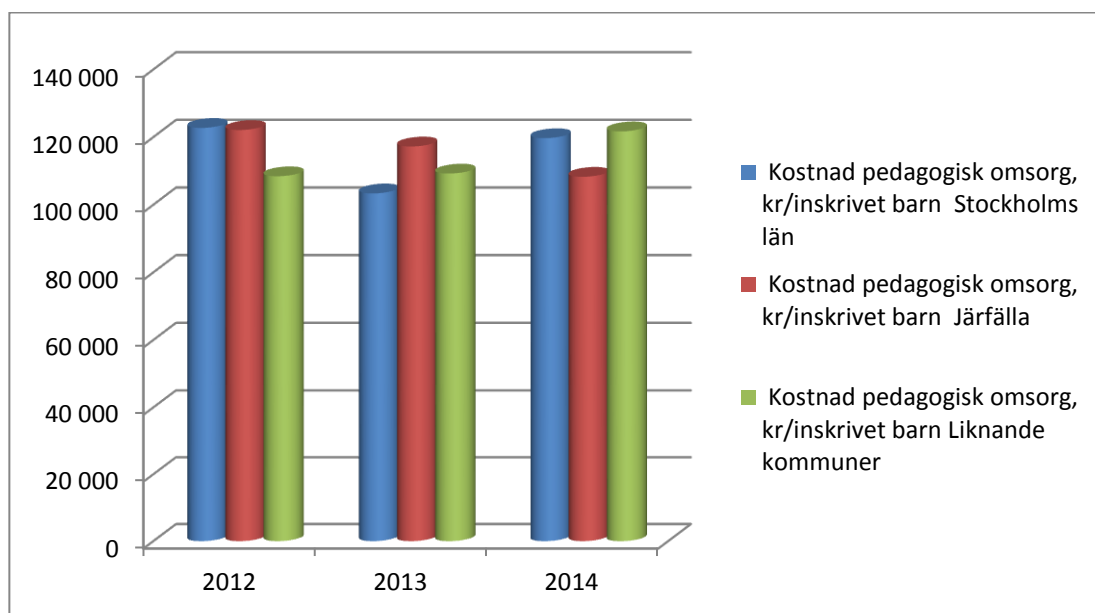
4.7.3. Nyttjandegrad

4.7.4. Vad kostar verksamheten i din kommun?

* Liknande kommuner 2014: Haninge, Kungsbacka, Lidingö, Mölndal, Sollentuna, Tyresö och Täby

* Liknande kommuner 2014: Haninge, Kungsbacka, Lidingö, Mölndal, Sollentuna, Tyresö och Täby

5. FRITIDSHEM OCH FRITIDSKLUBB

5.1. Ansvarsområde

Fritidshem för elever i förskoleklass och årskurs 1-3 finns i 18 kommunala skolor och i två fristående skolor. Ett fåtal barn har plats i pedagogisk omsorg. Fritidsklubbar med öppen verksamhet finns på alla kommunala skolor med elever i årskurs 4, 5 och/eller 6, totalt 18 skolor och på två fristående skolor.

5.2. Ekonomiskt utfall

Mnkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2013
Intäkter	34,3	34,8	34,2	34,6
Kostnader	178,0	180,2	171,7	171,2
Nettokostnader	143,7	145,4	137,5	136,6
Kommunbidrag	143,7	143,7	141,6	142,2
Resultat	0	-1,6	4,1	5,6

Mnkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Intäkter	34,3	34,8	0,5
Peng	132,7	130,1	2,6
Lokalkostnader	10,2	19,3	-9,1
Övrigt	35,1	30,7	4,4
Kommunbidrag	143,7	143,7	0,0
Totalt	0	-1,6	-1,6

Fritidshem och fritidsklubb redovisar ett underskott på 1,6 mnkr vilket är 3,6 mnkr bättre jämfört med prognosen per augusti.

Intäkterna är 0,5 mnkr högre än budgeterat. Vilket beror på högre intäkter från avgifter och sålda platser. De högre intäkterna från avgifter beror på att kommunen har gjort en inkomstjämförelse mellan de inkomster som hushållen uppgivit mot de inkomster som finns redovisade hos skatteverket.

På kostnadssidan finns ett underskott om 2,6 mnkr för platsbidrag. Antalet barn på fritidshem är 59 färre än budgeterat. Lokalkostnaderna är 9,1 mnkr högre än budget vilket beror på att lokalkostnaderna under året omfördelats mellan verksamhetsområdena fritidshem/fritidsklubb och utbildning.

Kostnader för barn i behov av särskilt stöd är lägre än budgeterat beroende på att en del av dessa kostnader ligger på verksamhetsområdet utbildning.

Finansiering (%)	2015	2014	2013
Avgifter	14	13	13
Statsbidrag	5	5	6
Övriga intäkter	1	1	0
Kommunbidrag	80	81	81
Summa	100	100	100

5.3. Måluppfyllelse

5.3.1. Inriktningsmål – framtida tillväxt

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen elever som kan rekommendera sitt fritidshem till en kompis ska öka varje år.	Totalt: 85	81	*)		
	Flickor: 86	83			
	Pojkar: 83	79			

*) Ingen uppgift finns för 2013.

Analys/kommentar:

Andelen elever som kan rekommendera sitt fritidshem till en kompis ökar jämfört med föregående år. Målet jämförs dock endast med 2014 års siffror vilket gör att en eventuell trend kan ses först om några år.

Åtgärder framåt är bland annat att arbeta för att ge eleverna en meningsfull fritid och skapa förutsättningar för delaktighet och inflytande.

5.3.2. Inriktningsmål – kvalitativ välfärd

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen föräldrar som är nöjda med verksamheten i fritidshemet ska öka varje år.	Totalt: 84	77	*)		
	Flickor: 86	77			
	Pojkar: 82	77			

*) Ingen uppgift finns för 2013.

Analys/kommentar:

Föräldrarna är jämfört med föregående år mer nöjda med verksamheten som bedrivs i fritidshemmen. Framför allt syns en tydlig ökning bland föräldrar till flickor. Målet behöver dock följas upp några år för att en trend ska kunna utskiljas.

Åtgärder framåt är ett fortsatt fokus på fritidshemmens kompletterande uppdrag där kvaliteten syns i de aktiviteter som görs och som på ett tydligt sätt kan kommuniceras till vårdnadshavare.

5.4. Kvalitetsredovisning

Enhetskonsultationerna, (som framåt benämns Kvalitetsuppföljning) är en viktig del i kvalitetssystematiken. Syftet är att skapa dialog med enheterna kring kvalitet och utveckling. Samtalet har bland annat handlat om fritidshemmens kompletterande uppdrag, hur samverkan med skolan sker både tidsmässigt och innehållsmässigt, med syfte att ge barnen bästa möjliga utvecklingsmöjligheter.

Kommunen har även i år ansökt om statsbidrag från Skolverket till personalförstärkningar och/eller medel till kompetenshöjande åtgärder. Bidraget för fritidshemmens del var under 2015 345 kr per elev jämfört med 350 kr 2014. Större delen av bidraget används till personalförstärkningar.

5.5. Viktiga händelser

Handlingsplanen Trygghet och arbetsro, började gälla i juli 2006, har reviderats i juni 2015 och ny upplaga finns nu tillgänglig. Handlingsplanen har kompletterats med ett avsnitt "Tillsammans tar vi ansvar" vilket innebär ett förtydligande över hur roll- och ansvarsfördelningen ser ut mellan de som samverkar i förskolan och skolan. I förskolan bidrar alla, barn, föräldrar och personal.

Beslut om en försöksverksamhet gällande omsorg på obekvämlig arbetstid har tagits av Barn- och ungdomsnämnden. Det innebär att Järfälla kommun möjliggör för ett mer flexibelt öppethållande i förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem, under en försöksperiod under maximalt två år med utvärdering efter ett år, januari 2016-december 2017.

Antalet anmälda elever på fritidsklubbarna fortsätter att vara relativt högt. 56 procent av eleverna i årskurs 4-6 har under 2015 varit anmälda till fritidsklubben.

5.6. Framtiden

Under kommande kvalitetsuppföljning kommer frågan om fritidshemmens kompletterande uppdrag att lyftas igen. Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan för att skapa mångsidighet, helhet och kontinuitet i elevers utveckling och lärande.

5.7. Volymer och nyckeltal**5.7.1. Volymer**

Antal platsbidrag	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse	2014	2013
Fritidshem/Pedagogisk omsorg 6-9 år	3 649	3 587	-67	3 574	3 458
Sexåringar i förskola	3	4	1	2	5
Resursgrupper 6-9 år	12	19	7	15	16
Summa	3 664	3 605	-59	3 591	3 372

5.7.2. Nyckeltal

Barn som får specialplacering	2015	2014	2013
Antal specialplaceringar	30	36	38
Andel av samtliga i fritidshem 6-9 år	1	1	1
Kostnad per barn (tkr)**	57,5	92,8	85,3
Andel flickor	13	22	25
Andel pojkar	87	78	75

** Delar av kostnader barn som har specialplacering år 2015 ligger under programområdet Utbildning

Barn med tilläggsbelopp	2015	2014	2013
Antal barn med tilläggsbelopp	26	70	62
Andel av samtliga i fritidshem 6-9 år	1	2	2
Kostnad per barn (tkr)**	52,1	29,3	47,7
Andel flickor	35	30	20
Andel pojkar	65	70	80

* Skola/fritidshem ej uppdelat i statistiken under våren 2015.

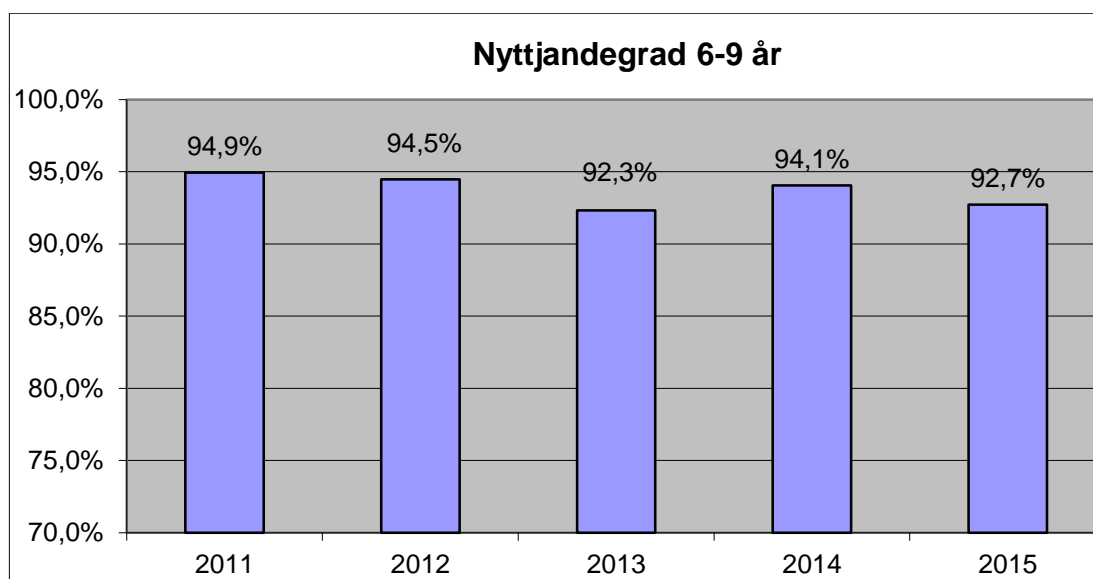
** Delar av kostnader barn med tilläggsbelopp år 2014 och 2015 ligger under programområdet Utbildning

Fritidsklubbar	2015	2014	2013
Anmälda i fritidsklubb, genomsnitt vt/ht	1 250	1 285	1 269
	56	56	52

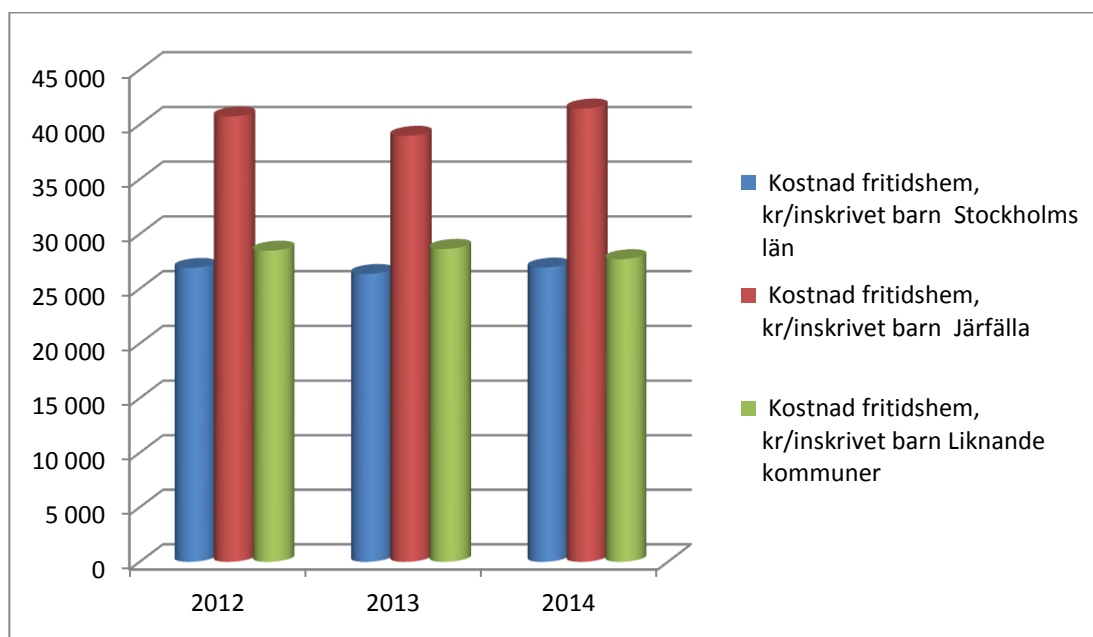
Bruttokostnad per barn inkl lokalkostnader 6-9 år (tkr)	2015	2014	2013
Egen regi	43,4	43,1	44,5
Enskild regi	52,6	50,4	43,5
Annan kommuns regi	55,9	46,1	44,4
Statliga skolor	-	-	-
Totalt alla Järfällabarn	45,0	43,3	43,8

Bruttokostnad per barn exkl lokalkostnader 6-9 år (kr)	2015	2014	2013
Egen regi	37,7	40,2	41,6
Enskild regi	52,6	47,1	40,7
Annan kommuns regi	55,9	43,1	43,4
Statliga skolor	-	-	-
Totalt alla Järfällabarn	39,7	40,5	41,0

5.7.3. Nyttjandegrad

5.7.4. Vad kostar verksamheten i din kommun?

* Liknande kommuner 2014: Haninge, Kungsbacka, Lidingö, Mölndal, Sollentuna, Tyresö och Täby

6. UTBILDNING

6.1. Ansvarsområde

Ansvarsområdet omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och grundsärskola årskurs 1-9 för åldersgruppen 6-16 år.

Förskoleklass finns i 18 kommunala skolor och i två fristående skolor. Förskoleklass är inte obligatorisk men nästan alla barn går i förskoleklass. 91 procent av förskoleklassbarnen går i kommunala skolor, 8 procent går i fristående skolor i kommunen och några få barn går i skola i annan kommun eller går kvar i förskolan.

Alla skolpliktiga barn och ungdomar går i grundskola eller grundsärskola. Undervisningen av grundskoleelever sker i 22 kommunala skolor och i tre fristående skolor.

82 procent av eleverna går i kommunala skolor och 15 procent går i fristående skolor i kommunen. Tre procent går i andra kommuners skolor eller fristående skolor utanför kommunen.

Två kommunala skolor har klasser med grundsärskoleelever, Sandvikskolan och Kolarängskolan. Samundervisningsklasser med både grundsärskole- och grundskoleelever finns i Olovslundskolan och Björkebyskolan.

Kommunens förberedelseklasser för barn som nyligen flyttat till Sverige och inte har svenska som modersmål finns i Aspnässkolan, Berghemskolan, Källtorpskolan, Tallbohovskolan, Ulvsättraskolan och Viksjöskolan. Under hösten har nya förberedelseklasser startats i Björkebyskolan och Mälarskolan. I Tallbohovskolan och Viksjöskolan har befintlig verksamhet utökats då behovet av förberedelseklasser i kommunen ökat utifrån det förändrade läget med antalet nyanlända. Förberedelseklass kommer också inom det snaraste startas upp på Fjällensskolan och det betyder att det nu finns förberedelseklasser i alla kommunala 6-9 skolor. Det finns dessutom elever i framförallt årskurs 1-5 men även elever i årskurs 6-9 som är direktintegrerade i klass.

Särskilda undervisningsgrupper finns det bland annat på Sandviksskolan där inriktningen är för elever med autismspektrumtillstånd. I gruppen finns förskolebarn och elever i årskurs 1-5. Försättningen för dessa elever sker på Fjällensskolan som tar emot elever i årskurs 6-9 med autismspektrumtillstånd. På Källtorpskolan finns ytterligare en särskild undervisningsgrupp för elever i årskurs 6-9 med autismspektrumtillstånd. Vattmyraskolan har en särskild undervisningsgrupp med inriktning för elever med grav språkstörning.

6.2. Ekonomiskt utfall

Tkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2013
Intäkter	26,5	9,1	9,2	7,8
Kostnader	794,7	778,2	729,4	677,5
Nettokostnader	768,2	769,1	720,2	670,0
Kommunbidrag	768,2	768,2	718,1	677,8
Resultat	0	-0,9	-2,1	8,2

Årets resultat är ett underskott på 0,9 mnkr vilket är 15,8 mnkr lägre jämfört med prognosen per augusti. Skillnaden beror till största delen på högre volymer jämfört med prognosen.

Förskoleklass redovisar ett överskott på 1,8 mnkr för året. Kostnaderna för elevpeng är högre än budgeterat vilket beror på 18 barn fler än budgeterat. Kostnader för lokaler och skolskjutsar är lägre än budget.

Grundskola redovisar ett underskott på 0,9 mnkr för perioden. Antal grundskoleelever har inte ökat i den omfattning som prognostiserats i befolkningsprognosen vilket gör att kostnaderna för elevpeng är lägre än budgeterat. Lokalkostnaderna är lägre än budget. Detta beror på att lokalkostnader omfördelats till verksamhetsområdena Förskola/pedagogisk omsorg och Fritidshem på grund av en mer korrekt redovisning av lokalkostnader inom kommunens för- och grundskolor.

Grundsärskola redovisar ett underskott på 3,7 mnkr. Intäkterna blev 1,0 mnkr högre än budget beroende på sålda platser som inte budgeteras. Antal elever inom grundsärskolan är i nivå med budget. Däremot har kostnaden för de externt placerade eleverna ökat tillsammans med transportkostnader. Kostnaden för grundsärskolan är 4.7 mnkr högre än budget.

Mnkr	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Intäkter	26,5	9,1	-17,4
Peng	493,8	499,1	-5,3
Lokalkostnader	105,2	91,0	14,2
Övrigt	195,7	187,2	8,5
Kommunbidrag	768,2	768,2	0,0
Totalt	0	-0,9	-0,9

Finansiering (%)	2015	2014	2013
Avgifter	0	0	0
Statsbidrag	0	0	0
Övriga intäkter	1	1	1
Kommunbidrag	99	99	99
Summa	100	100	100

6.3. Måluppfyllelse

6.3.1. Inriktningsmål – framtida tillväxt

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen elever som kan rekommendera sin skola till en kompis ska öka varje år.	Totalt: 77	73	73		
	Flickor: 77	75	76		
	Pojkar: 77	73	72		
Andelen föräldrar som kan rekommendera sitt barns skola ska öka varje år.	Totalt: 82	80	82		
	Flickor: 83	80	81		
	Pojkar: 81	82	83		

Analys/kommentar:

Jämfört med föregående två år avtecknar sig en svagt stigande trend vad gäller andelen elever, främst pojkar, som kan rekommendera sin skola till en kompis. Vad beträffar andelen föräldrar som kan rekommendera sitt barns skola kännetecknas siffrorna av stabilitet, även om andelen föräldrar till pojkar som kan rekommendera sitt barns skola sjunkit något.

Åtgärder framåt är ett ökat arbete med byggande av goda relationer med vårdnadshavare och elever, där bemötandet står i fokus. En ytterligare tanke som finns är att attitydundersökningens resultat framåt ska analyseras tillsammans med eleverna för att på det sättet öka elevernas delaktighet. En ytterligare åtgärd är att på ett tydligare sätt kommunicera skolans uppdrag så att förväntningarna stämmer överens med verkligheten.

6.3.2. Inriktningsmål – kvalitativ välfärd

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen elever som ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål ska öka varje år.	Totalt: 91	88	88		
	Flickor: 91	90	89		
	Pojkar: 90	87	87		
Andelen elever i årskurs 9 som når högre betygssteg (A, B, C) ska öka varje år.					
Andelen elever som når målen i de ämnen där kunskapskrav finns i årskurs 3 ska öka varje år.					
Andelen elever som når målen i de ämnen där kunskapskrav finns i årskurs 6 ska öka varje år. (betyg)	Totalt: 75,1	75,6	iu		
	Flickor: 76,3	80,5	iu		
	Pojkar: 74	70,9	iu		
Andelen elever som når målen i alla ämnen i årskurs 9 ska öka varje år.	Totalt: 74	76	79		
	Flickor: 74	78	81		
	Pojkar: 75	75	77		
Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 ska förbättras varje år. *)	Totalt: 230	218	221		
	Flickor: 237	230	231		
	Pojkar: 223	207	212		
Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan ska öka varje år.	Totalt: 88	89	90		
	Flickor: 88	88	92		
	Pojkar: 88	90	89		
Andelen pojkar och flickor som ges samma förutsättningar ska öka varje år, Skola – elever.	Totalt: 81	79	80		
	Flickor: 84	83	85		
	Pojkar: 80	76	76		
Andelen pojkar och flickor som ges samma förutsättningar ska öka varje år, Skola – föräldrar.	Totalt: 64	68	71		
	Flickor: 67	69	73		
	Pojkar: 62	67	69		

Andelen elever som anser att de blir väl bemötta av vuxna på skolan ska öka varje år.	Totalt: 90	88	88		
	Flickor: 90	89	91		
	Pojkar: 90	88	86		
Andelen föräldrar som anser att personalen bemöter barnen på ett bra sätt ska öka varje år.	Totalt: 88	85	87		
	Flickor: 88	85	87		
	Pojkar: 88	87	88		

*) I redovisningen i för alla mål ingår både kommunala och fristående skolor och för 2015 och i detta mål ingår nu 17 ämnen mot tidigare 16 ämnen.

Analys/kommentar:

Analyserar man årets resultat så framträder en relativt tydlig könsskillnad - flickor presterar bättre än pojkar. Detta ligger i linje med en nationell trend som har varit ett faktum ett antal år. I Järfällas fall tycks skillnaden mellan flickor och pojkar främst bestå i att flickor i tydligt högre utsträckning når fler högre betygssteg än pojkar. Redovisningen gäller både kommunala och fristående skolor.

För de mål som utgår från statistik i kvalitetsundersökningen (attitydundersökningen) syns en jämn trend. Om möjligt kan en svagt positiv trend avteckna sig inom målen som mäter hur många elever som anser sig bli väl bemötta av vuxna och andelen elever som ges ledning och stimulans. Statistik över *andelen elever* som når högre betygssteg går inte att få fram i dagsläget. Ingen uppgift finns om hur stor andel som når kunskapskraven i årskurs 3.

Värdena i attitydundersökningen (kvalitetsundersökningen) varierar något mellan åren. De äldre eleverna gör generellt en lägre skattning än de yngre. Eleverna anser att lärarna förklarar så att eleven förstår och lärarna hjälper till i skolarbetet om eleven behöver det. Eleverna upplever också att lärarna har höga förväntningar på dem och att pojkar och flickor får samma förutsättningar. Föräldrasvaren i grundskolan visar i undersökningen bland annat på följande styrkor: Informationen vid utvecklingsamtalen, bemötande och att skolan ger pojkar och flickor samma förutsättningar.

Utvecklingsområden är återkoppling och att skolarbetet gör eleven mer nyfiken på att lära mer. Eleverna upplever också att lärare behöver tydliggöra vad eleverna behöver kunna i de olika ämnena och förbättra stödet till eleverna.

En fråga man bör ställa sig är hur sambandet mellan könsskillnaden i betygsresultat, det vill säga att flickor når högre betyg än pojkar, hänger ihop med upplevelsen hos såväl elever som föräldrar av att pojkar och flickor ges samma förutsättningar, gäller både elever i årskurs 6 och årskurs 9. Däremot finns en skillnad gällande andelen som når målen i de ämnen där kunskapskrav finns i årskurs 6. Flickornas måluppfyllelse har försämrats från föregående år medan pojkarnas har förbättrats.

Meritvärdet i genomsnitt i de kommunala skolorna ligger 221,8 medan de friständes genomsnittliga meritvärde ligger 255,4. När det gäller behörighet till gymnasieskolan är 96,5 procent av eleverna i Järfällas fristående skolor behöriga och 87,6 procent av de kommunala skolornas elever. Skillnaden i resultat mellan kommunala skolor och fristående skolor följer samma mönster på nationell nivå. Vad gör de fristående skolorna som leder till deras resultat och vad kan de kommunala skolorna lära av detta?

Åtgärder framåt är bland annat utveckling av arbetet med formativ bedömning och lärares sambedömning. Formativ bedömning innebär att eleverna ökar sin förståelse för sina styrkor och utvecklingsområden, vilket bör leda till ökad begriplighet och ökad nyfikenhet. Dessutom kan samarbetet mellan skolans olika stadier utvecklas. Utvecklingen av det kollegiala lärandet behöver fortsätta.

6.3.3. Inriktningsmål – Miljö och klimat

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Inne- och utemiljön i kommunens skolor är fria från gifter och verksamheten är miljö- och klimatanpassad.	3			i.u	

Mått 1-4, 1: stämmer inte alls, 2: stämmer till viss del, 3: stämmer till stor del, 4: stämmer helt

Analys/kommentar:

Flertalet av kommunens grundskolor och fritidshem har ett påbörjat miljöarbetet inom ramen för miljödiplomeringen där mål för att uppnå en giftfri inne- och utemiljö är satta. Det finns fortfarande utvecklingsområden varierande mellan enheterna, men bedömningen är att det stämmer till stor del att målet uppnås. Några enheter har även påbörjat ett arbete med att fasa ut utrustning och material som inte uppfyller krav på giftfritt.

30 procent av kommunens grundskolor har nått guldnivå inom miljödiplomeringen. Åtgärder enligt en framtagna handlingsplan för att säkerställa en giftfri inne- och utemiljö pågår och skolorna har tagit fram mål som rör inköp av ekologisk mat, energieffektivisering och avfallshantering.

6.3.4. Inriktningsmål – Demokrati, öppenhet och trygghet

Effektmål	2015	2014	2013	Trend	Målet uppnått?
Andelen elever som anser att de blir väl bemötta av andra elever på skolan ska öka varje år.	Totalt: 85	88	84		
	Flickor: 86	89	84		
	Pojkar: 85	88	84		
Andelen elever som känner sig trygga ska öka varje år.	Totalt: 91	90	91		
	Flickor: 89	88	91		
	Pojkar: 92	92	92		
Andelen föräldrar som anser att barnen känner sig trygga i skolan ska öka varje år.	Totalt: 91	89	89		
	Flickor: 90	89	89		
	Pojkar: 91	89	89		

Analys/kommentar:

Statistiken utgår från kommunens årliga kvalitetsundersökning (attitydundersökning). I statistiken ingår alla kommunala skolor samt Engelska skolan. Däremot ingår inte Växthuset och Vittra i undersökningen.

Styrkor i kvalitetsundersökningen visar bland annat att det finns en upplevelse av delaktighet i utvecklingssamtalen och de yngsta eleverna är nöjda med inflytandet, däremot behöver de äldre eleverna få en ökad möjlighet till inflytande. Föräldrasvaren i grundskolan visar på utvecklingsområden gällande att aktivt motverka när något barn behandlas illa och inflytandefrågor.

Värdena för trygghet är höga men här gäller nolltolerans. Även värdet för bemötande är också relativt högt men här finns alltför många elever särskilt i åk 8 som anser att bemötandet inte är bra, 13 procent ger de två lägsta värdena vad gäller de vuxnas bemötande och 16 procent vad gäller andra elevers bemötande. Sammantaget visar de höga siffrorna på en hög grad av nöjdhet hos elever och föräldrar. Det är tydligt att dessa värderingar är stabila både vad gäller över tid och kön – inga större skillnader förekommer.

Skolans viktiga uppgift, att kontinuerligt arbeta med eleverna och trygghetskapande aktiviteter är en viktig faktor för goda resultat. Kartläggning av skolans miljö ur en trygghetsaspekt måste hela tiden ligga till grund för åtgärder, vilket i sin tur kräver ytterligare arbete på att tydliggöra kränkningar och följa upp åtgärder.

6.4. Kvalitetsredovisning

Kommunens servicecenter har under perioden januari-april tagit emot drygt 150 synpunkter alternativt klagomål. Under perioden april till och med december ändrade kommunens servicecenter sin rapportering från antal anmälningar till mer specificerat kring klagomålstyp där redovisningen är baserat på hela barn- och ungdomsförvaltningen. För grundskolans del har 32 synpunkter alternativt klagomål inkommit. Klagomålstypen handlar främst om ”Tjänsten” och då kring till exempel skolwebb, e-tjänst med mera, tjänster som medborgare blir erbjudna.

13 ärenden inom verksamhetsområdet har under 2015 skickats till Skolinspektionen. Tre av dessa har gällt särskilt stöd (otillräckligt stöd), åtta har gällt kränkande behandling, en om rätt till utbildning samt en om frånvaro av personal. Skolinspektionen och BEO (Barn- och elevombudet) har konstaterat brister i tre ärenden. I fem av dessa ärenden har beslut fattats. Kritiken finns i de kränkingsärenden som inkommit och gäller skollagen 6 kapitlet 10§ - huvudmannens skyldighet att motverka kränkande behandling, rektors anmälningsskyldighet till huvudmannen samt huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda inrapporterade händelser. Övriga åtta ärenden är under utredning.

Enhetskonsultationer (som framåt kommer benämnas Kvalitetsuppföljning) då företrädare för barn- och ungdomsförvaltningen besöker samtliga skolor i kommunal regi är en viktig del i kvalitetssystematiken. Enhetskonsultation erbjuds också till de fristående skolorna om de så önskar. Syftet med enhetskonsultationerna är att skapa en dialog kring kvalitet och utveckling samt ge en återkoppling på skolans kvalitetsredovisning. Den sammantagna uppfattningen från årets enhetskonsultationer är att de besökta enheterna bedriver en verksamhet av god kvalitet. Viktiga områden enligt Program för resultatförbättring 2015-2016 är ett fortsatt arbete med enheternas systematiska kvalitetsarbete, inkluderande arbetssätt, höga förväntningar på barn och elever och implementering av det ”sociala kontraktet” (ansvarsfördelning barn/elev,

för- och grundskola och hemmet). Dessutom tillkommer områdena mångfald och integration samt effektiva och lärande organisationer.

Kvalitetsundersökningen (tidigare skolundersökningen) har genomförts i samarbete med Upplands-Bro, Sigtuna och Lidingö. Företaget Markör AB har haft ansvaret för undersökningen. Svarefrekvensen totalt för Järfälla låg på 69 procent. 63 procent av föräldrarna i årskurs 3, 65 procent i årskurs 5 och 48 procent av föräldrarna i årskurs 8 har besvarat enkäten. För elevernas del har 88 procent av eleverna i årskurs 3, 91 procent i årskurs 5 och 74 procent av eleverna i årskurs 8 svarat på enkäten. Svarefrekvensen i Järfälla kommun låg något lägre än Lidingö (81 procent) men högre än både Upplands-Bro (55 procent) och Sigtuna (56 procent). I Järfällas undersökning ingår alla kommunala skolor men enbart Engelska skolan bland de tre fristående skolorna. Föräldrar med elever i grundskolan är nöjda med verksamheten. Vad gäller eleverna är det som tidigare år en utmaning att få eleverna mer nyfikna på skolarbetet. Frågan är viktig att arbeta med i och med att prestation hänger tätt samman med elevers motivation till skolarbetet. En koppling bör också göras till resultat som redovisas i Öppna jämförelser där eleverna i årskurs 5 och 8 svarat på ett antal frågor kring deras syn på skolan och undervisningen (gäller läsåret 2013/2014) där Järfällas resultat ligger i linje med andra kommuner förutom på frågorna ”Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer ” och ”Jag får veta hur det går för mig i skolarbetet”, här ligger Järfällas resultat i jämförelsen med andra kommuner under. Eleverna uttrycker i sina svar att de upplever att lärarna har höga förväntningar på dem vilket är positivt. Däremot lyckas inte undervisningen i tillräckligt hög grad väcka nyfikenhet och lust till att lära mer. Det är också så att eleverna upplever för lite återkoppling på sin kunskapsutveckling vilket då blir ett viktigt utvecklingsområde framåt.

Screening i fonologisk medvetenhet görs i förskoleklass varje år. Resultaten används för att dels identifiera barn som kan behöva extra stöd och dels används resultaten i återkoppling till förskolorna i syfte att ge grund för utveckling av arbetet. Läscrening genomförs varje år i kommunens skolor i årskurs 2, 4 och 7 (både kommunala och fristående skolor). Syftet med screeningen är att tillsammans med lärarens bedömning hitta de elever som ligger i riskzonen för läs- och skrivsvårigheter och som behöver vidare uppföljning. Med hjälp av resultaten går det att få en bild av den enskilda elevens utveckling, en allmän uppfattning om klassen, en utvärdering av den undervisning som bedrivits och att få en grund för fortsatt planering av undervisningen. Resultaten varierar från år till år men screeningen visar framsteg för årskurs 2 men en viss tillbakagång gällande årskurs 4 och årskurs 7. En orsak kan vara brister i kompetens i grundläggande läsinlärning eftersom lärarutbildningen förändrats vid flera tillfällen. Sammantaget visar resultatet att ett antal elever varje år behöver extra insatser inom läs- och skrivområdet. Åtgärder som är viktiga i arbetet är att utveckla de undervisningsmetoder inom läs- och skriv som används och även fortsätta arbetet med det språkutvecklande arbetssättet. Det genomförs även en screening i matematik för samma grupper och med samma syfte som ovan.

Sammanfattningsvis kan konstateras att resultaten på elevernas måluppfyllelse inte är tillräckliga och måste förbättras. Såväl forskning om skolan som andra undersökningar och Skolinspektionens egna erfarenheter visar att det är i fokuseringen på undervisningen som det avgörs om skolan lyckas med sitt uppdrag. Därför ska skolans arbete med att förbättra undervisningen och skapa förutsättningar för elevernas lärande vara i fokus för såväl rektors som huvudmannens kontinuerliga utvecklings-

och uppföljningsarbete. Ett annat viktigt område är att ta det kompensatoriska uppdraget på tillräckligt stort allvar.

6.5. Viktiga händelser

Modellen av viktad peng (tidigare viktat bidrag) har använts. Kriterierna som ligger till grund för viktad peng är föräldrarnas utbildningsbakgrund som viktas till 70 procent och om eleven är född utomlands av utländska föräldrar till 30 procent. Underlaget bygger på de elever som hade skolplacering på respektive skola per den 15/2 2015. Barn- och ungdomsförvaltningen har fått ett uppdrag från Barn- och ungdomsnämnden att se över hela resursfördelningssystemet vilket innefattar både viktad peng och tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp är enbart lagbundet till de fristående verksamheterna men i Järfälla ser systemet lika ut även för de kommunala. Ytterligare ett ärende kommer upp gällande viktad peng, i februari 2016, som är ett bidrag utifrån ett socioekonomiskt synsätt. Modellen utgår då ifrån en regressionsanalys där flera aspekter vägs in såsom kön, nyligen invandrad, högsta utbildning för vårdnadshavarna, ekonomiskt bistånd samt om eleven bor med en eller båda vårdnadshavarna.

Sommarhögskola är ett samarbetsprojekt mellan Södertörns högskola, Järfälla, Huddinge och Södertälje kommun som genomförs på högskolan. Satsningen syftar till att locka elever från studieovana miljöer för att studera vidare på gymnasier, högskola och universitet. Järfälla har varit med i projektet fyra gånger.

I lärarutbildningen genomför lärarstudenterna verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i samarbete med kommuner. VFU leder både till nyrekrytering av lärare, kompetensutveckling för alla som arbetar med lärarstudenter och till samverkan i lärarutbildningsfrågor mellan kommuner, högskolor och universitet.

Under 2015 har kommunens förskolor och skolor (både kommunala och fristående enheter) tagit emot cirka 300 studenter. 90 procent av Järfällas handledare idag har en komplett handledarutbildning om 7,5 högskolepoäng, vilket innebär en hög andel jämfört med andra kommuner i Stockholms län. Utbildningen är högskolors och universitets krav för att kunna ta emot lärarstudenter.

Hösten 2014 startade Södertörns högskola och kommunen ett femårigt (2014-2019) samarbetsprojekt om försöksverksamhet med övningsskolor/-förskolor för lärarstudenter där VFU-kursen (seminarier för lärarstudenter och handledare) förläggs på en central plats i kommunen. Ett ”*Centrum för professionsutveckling i förskolan och skolan*” (CPU Järfälla) har skapats i Mälargymnasiets lokaler, som utgör ett nav för kommunens VFU-verksamhet. Syftet med försöksverksamheten är att skapa en lärarutbildning med tydligare fokus på professionsutveckling för höjd kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen. För Järfälla innebär detta att de blivande lärarna får bättre undervisningsförmåga, att de verksamma lärarna får möjlighet att utvecklas i sin profession och att handledarnas kompetens stärks. Samarbetet leder också till utveckling av praxisnära forskning. Universitetsämbetet ska sedan utvärdera försöksverksamheten som idag finns på 15 lärosäten och preliminärt, under våren 2020, föreslå regeringen om en framtida modell för hur lärosätena och kommunerna ska samarbeta kring VFU.

Skolinspektionen har under 2015 avslagit en ansökan från Gargantua förvaltning AB om att starta en skola i Järfälla. Sökanden anses inte ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för de sökta utbildningarna. I detta villkor ingår att budget och andra planeringsdokument påvisar att den sökta verksamheten i praktiken har förutsättningar att följa föreskrifterna såväl vid skolstart som på sikt. Skolinspektionen har däremot godkänt två andra huvudmän, dels en utökning av Engelska skolan att även omfatta grundskola i årskurserna 4 och 5. Entréskolan har fått tillstånd att bedriva grundskola i årskurserna 4-9.

Handlingsplanen Trygghet och arbetsro, som började gälla i juli 2006, har reviderats i juni 2015 och ny upplaga finns nu tillgänglig. Handlingsplanen har kompletterats med ett avsnitt ”Tillsammans tar vi ansvar” vilket innebär ett förtydligande över hur roll- och ansvarsfördelningen ser ut mellan de som samverkar i förskolan och skolan. I för- och grundskolan bidrar alla, barn, elever, föräldrar och personal.

I skolvalet inför läsåret 2015/2016 har 798 familjer med blivande förskoleklassbarn gjort ett aktivt val till en kommunal skola. 935 barn fanns registrerade. 715 barn fick sitt förstahandsval, 35 sitt andra och sju barn sitt tredje. 137 barn fick erbjudande om en annan skola än de valt.

Motsvarande uppgifter för valet till årskurs 6 är att 593 familjer med blivande årskurs 6-elever gjort ett aktivt val till en kommunal skola. 793 elever fanns registrerade. 492 elever fick sitt förstahandsval, 22 sitt andra och åtta sitt tredje. 71 elever fick erbjudande om annan skola än de valt. De som inte gjorde ett aktivt val till en kommunal skola har antingen valt en fristående skola, en skola i annan kommun eller inte alls gjort ett val. Om inget val gjordes erbjöds familjen den skola i kommunen som eleven har rätt till enligt närhetsprincipen. Efter att skolvalet avslutats skedde en del byten mellan skolor vilket ledde till att fler fick sina önskemål tillgodosedda.

I syfte att skapa ett likvärdigt och kvalitativt mottagande av nyanlända elever i Järfälla kommun beslutade barn- och ungdomsnämnden i juni om en modell för mottagandet. Järfälla språkcentrum (JSC) som i dagsläget har ett uppdrag att svara för specialistkunskap som rör pedagogisk verksamhet och undervisning för nyanlända barn och elever får nu ett utökat uppdrag att vidga sin verksamhet till att även omfatta ett centralt mottagande av nya elever i förskoleklass, och grundskolan. Mottagandet som sker inför skolplacering ska bland annat omfatta pedagogisk kartläggning samt hälsoundersökning.

6.6. Framtiden

Platserna för elever mottagna i grundsärskolan är begränsade. För närvarande går eleverna på Kolarängskolan och i Sandvikskolan upp till och med årskurs 6. Möjligheten att erbjuda en fortsatt skolgång i kommunen ska ses över och även en eventuell utökning för de äldre åldrarna.

Kapacitetsfrågor i skolan kommer att ha fortsatt aktualitet. Behov finns av nya skolplatser under kommande år. Från vårterminen 2016 ersätter Herrestaskolan Karlslundskolan. Ulvsättraskolan har utökats med skolplatser under 2015 och Olovslundskolan utökas också med nya skolplatser under 2017.

Framåt måste skolans arbete med att förbättra undervisningen och skapa förutsättningar för elevernas lärande behöva vara i fokus för såväl rektors som förvaltningens kontinuerliga utvecklings- och uppföljningsarbete.

Under hösten 2016 kommer Skolinspektionen att genomföra en regelbunden tillsyn på Järfälla kommuns skolor.

6.7. Volymer och nyckeltal

6.7.1. Volymer

Antal helårsplatser (genomsnitt vår- och hösttermin)

Förskoleklass

Antal Järfällaelever i undervisning	Budget	Bokslut 2015	Avvikelse	2014	2013
Egen regi	866	871	5	848	855
Friskolor	70	78	8	67	60
Andra kommuner	5	6	1	4	6
6-åringar i förskola	0	4	4	2	5
Summa	941	959	18	921	926

Grundskola

Antal Järfällaelever i undervisning	Budget	Bokslut 2015	Avvikelse	2014	2013
Egen regi	6 690	6 602	-88	6 468	6 155
Friskolor	1 157	1 237	80	1 145	1 062
Andra kommuners regi	185	180	-5	140	178
Summa	8 032	8 019	-13	7 754	7 395

Grundskola inkl samundervisning

Antal Järfällaelever i undervisning	Budget	Bokslut 2015	Avvikelse	2014	2013
Egen regi	86	94	8	89	85
Extern regi	30	22	-8	30	22
Summa	116	113	0	119	107

6.7.2. Nyckeltal förskoleklass

Andel Järfällabarn som får sitt förstahandsval av skola*	2015	2014	2013
	85	94	92

* Avser kommunala skolor.

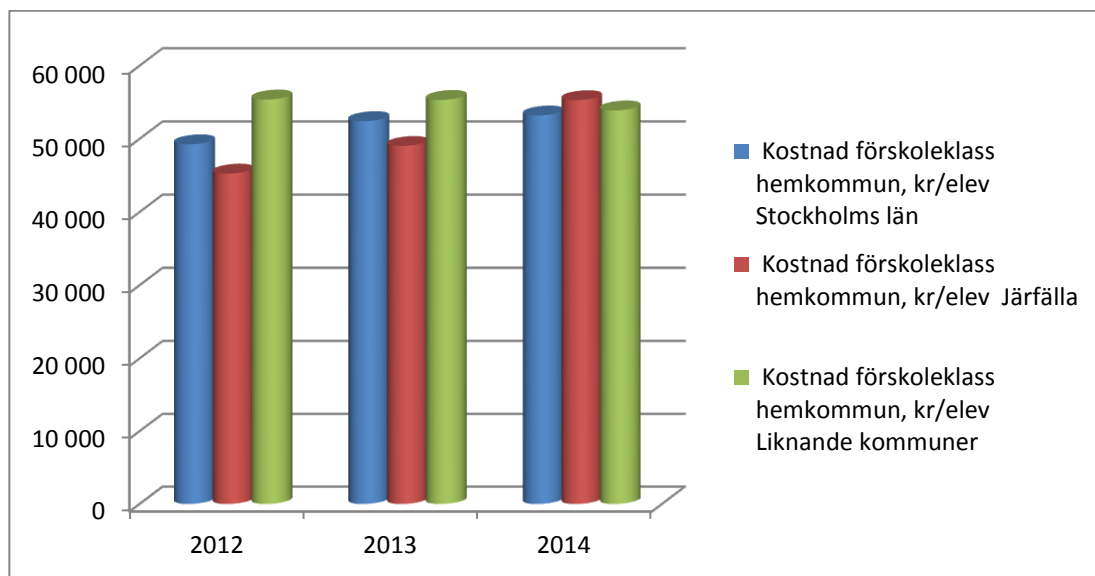
Antal elever som får modersmålsstöd	2015	2014	2013
Antal barn	141	160	164
Andel av samtliga i förskoleklass	15	17	18
Antal språk	19	16	15
Kostnad per barn (tkr)	7,5	6,5	6,3
Andel flickor	51	51	53
Andel pojkar	49	49	47

Elever som får specialplacering	2015	2014	2013
Antal specialplaceringar	5	4	6
Andel av samtliga Järfällaelever	1	1	1
Kostnad per elev (tkr)	204,0	220,0	206,7
Andel flickor	0	0	17
Andel pojkar	100	100	83

Elever med tilläggsbelopp	2015	2014	2013
Antal elever med tilläggsbelopp	23	23	12
Andel av samtliga Järfällaelever	2	2	1
Kostnad per elev (tkr)	102,0	62,6	85,0
Andel flickor	26	26	33
Andel pojkar	74	74	67

Bruttokostnad/elev inkl lokalpeng (tkr)	2015	2014	2013
Egen regi, inkl lokalpeng/bidrag	59,6	56,1	56,8
Enskild regi, inkl lokalpeng/bidrag	58,2	53,4	59,0
Annan kommuns regi, inkl lokalpeng/bidrag	73,4	77,0	79,4
Totalt alla Järfällaelever	59,4	55,5	57,2

Bruttokostnad/elev (kr)	2015	2014	2013
Egen regi, exkl lokalpeng/bidrag	49,2	47,7	43,8
Enskild regi, exkl lokalpeng/bidrag	48,3	48,6	48,0
Annan kommuns regi, exkl lokalpeng/bidrag	64,0	75,0	63,4
Totalt alla Järfällaelever	48,9	47,3	44,1

6.7.3. Vad kostar verksamheten i din kommun?

*Liknande kommuner 2014: Haninge, Södertälje, Sigtuna, Mölndal, Partille, Kungsbacka och Botkyrka

6.7.4. Nyckeltal grundskola

Andel Järfällabarn som får sitt första- handsval av skola*	2015	2014	2013
	75	75	81

* Avser kommunala skolor.

Elever med modersmålsundervisning	2015	2014	2013
Antal barn*	2116	1 950	1 847
Andel av samtliga Järfällaelever	26	24	25
Andel flickor	50	50	50
Andel pojkar	50	50	50
Antal språk	42	42	41
Kostnad per elev (tkr)*	6,2	6,5	6,1

Studiehandledning på modersmål	2015	2014	2013
Antal barn	213	140	190
Andel av samtliga Järfälla elever	3	2	2
Andel flickor	33	48	47
Andel pojkar	67	52	53
Kostnad per elev (tkr)	21,1	31,4	22,9

Elever som får specialplacering	2015	2014	2013
Antal specialplaceringar	*)148	126	99
Andel av samtliga i grundskola	2	2	1
Kostnad per elev (tkr)	197,8	202,8	196,3
Andel flickor	26	25	27
Andel pojkar	64	75	73

*) i 2015 års antal ingår även externt placerade barn

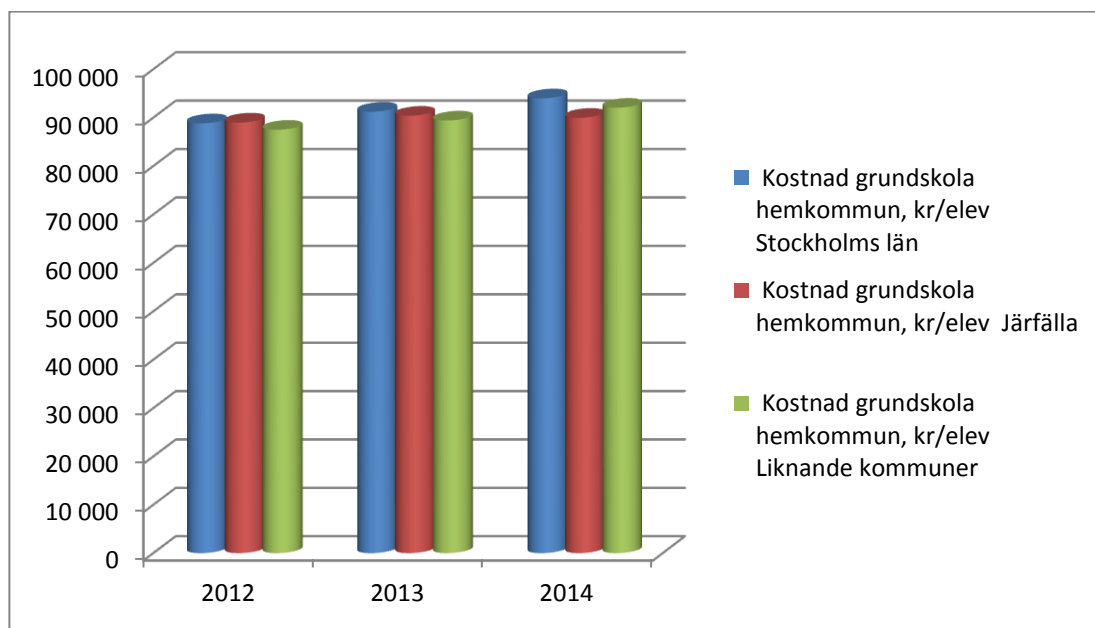

Elever med tilläggsbelopp	2015	2014	2013
Antal elever med tilläggsbelopp	140	123	102
Andel av samtliga i grundskola	2	2	1
Kostnad per elev (tkr)	125,7	96,9	95,0
Andel flickor	16	25	25
Andel pojkar	84	75	75

Bruttokostnad/elev inkl lokalpeng/bidrag (kr)	2015	2014	2013
Egen regi, inkl lokalpeng/bidrag	83,3	80,2	79,1
Enskild regi, inkl lokalpeng/bidrag	92,3	88,7	91,7
Annan kommuns regi, inkl lokalpeng/bidrag	118,7	90,3	110,0
Totalt alla Järfällaelever	85,5	81,6	82,0

Bruttokostnad/elev exkl lokalpeng/bidrag (kr)	2015	2014	2013
Egen regi, exkl lokalpeng/bidrag	73,8	69,0	66,9
Enskild regi, exkl lokalpeng/bidrag	80,6	76,3	79,1
Annan kommuns regi, exkl lokalpeng/bidrag	107	77,8	100,0
Totalt alla Järfällaelever	75,6	70,2	69,8

6.7.5. Vad kostar verksamheten i din kommun?

*Liknande kommuner 2014: Haninge, Södertälje, Sigtuna, Mölndal, Partille, Kungsbacka och Botkyrka

7. KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR

7.1. Ansvarsområde

Ansvarsområdet omfattar kommunala förskolor, öppna förskolor, pedagogisk omsorg, grundskola med fritidshem och fritidsklubb samt grundsärskola.

7.2. Ekonomiskt utfall

De kommunala för- och grundskolorna redovisar ett resultat om 2,2 mnkr, vilket är 7,7 mnkr bättre än budgeterat resultat om -5,5 mnkr. Att budgeterat resultatet är negativt beror på att nämnden godkänt nyttjande av eget kapital (tidigare års överskott).

mnkr	Bokslut	Budget	Avvikelse
Kommuninterna intäkter	1 190,6	1 163,2	27,4
Externa intäkter	14,8	26,0	-11,1
Intäkter totalt	1 205,5	1 189,2	16,3
Personalkostnader	-853,5	-855,5	1,9
Lokalhyreskostnader	-145,3	-150,2	5,0
Kapitaltjänstkostnader	-4,1	-4,5	0,4
Övriga kostnader	-200,4	-184,5	-15,9
Kostnader totalt	-1 203,3	-1 194,7	-8,6
Resultat	2,2	-5,5	7,7
Nyttjande av eget kapital	1,3	2,7	-1,5
Justerat resultat	3,4	-2,8	6,2

Eget kapital får användas som finansiering efter godkännande enligt ekonomistyrreglerna och påverkar resultatet negativt. För att få en rättvisande bild av innevarande års resultat för den löpande verksamheten bör detta exkluderas, vilket görs i det justerade resultatet. Det justerade resultatet uppgår till 3,4 mnkr vilket är 6,2 mnkr bättre än budget.

7.3. Budgeterat underskott

Att det budgeterade resultatet är negativt beror på att nämnden redan inför året godkänt ett underskott om -5,5 mnkr enligt nedan:

- 1,6 mnkr Av nämnd godkänt nyttjande av eget kapital som är uppstartsrelaterade kostnader för Mälarskolan (1,0 mnkr) och Herrestaskolan (0,6 mnkr).
- 1,1 mnkr Av skolchef godkänt nyttjande av eget kapital relaterat till några resultatenheter och avser bland annat renoveringar av ytskikt och kompetensutveckling.
- +1,5 mnkr Av nämnd krävd återbetalning av tidigare års underskott.
- 4,3 mnkr Negativt budgeterat resultat relaterat till Söderhöjdens för- och grundskolor och Sandviks pedagogiska omsorg.
- 5,5 mnkr Totalt**

7.4. Avvikelsekommentarer

7.4.1. Aspnäs för- och grundskola

+0,7 mnkr Resultatavvikelsen beror främst på sen utbetalning av lågstadiesatsningen, där kostnaden redan tagits under året, samt ett flertal vakanser som tillsatts med vikarier i väntan på utbildade förskollärare.

7.4.2. Fjällens för- och grundskola

+0,9 mnkr Den positiva avvikelsen beror på sen utbetalning av lågstadiesatsningen, där kostnaden tagits tidigare under året, samt fler barn inom förskolan. Dessutom har det varit svårt att få tag på behörig personal, och man har istället anställt obehörig personal till en lägre lönekostnad.

7.4.3. Jakobsbergs förskolor

-0,3 mnkr Den negativa avvikelsen beror på färre barn än budgeterat under hösten samt högre livsmedelskostnader.

7.4.4. Järfälla Barn- och elevhälsa

+1,1 mnkr Den positiva avvikelsen härrör i stort sett till minskad lönekostnad beroende på långa glapp mellan avslut och nyrekrytering samt svårrekryterade tjänster.

7.4.5. Järfälla Språkcentrum

-0,6 mnkr Den negativa resultatavvikelsen härrör till många fler nyanlända elever som genererar en ökad efterfrågan på studiehandledning och modersmålsundervisning, vilket inneburit fler tjänster.

7.4.6. Karlslunds för- och grundskola

+0,6 mnkr Resultatavvikelsen beror på ett högre elevunderlag än budgeterat, dessutom lägre avskrivningskostnader än beräknat då många investeringar skjuts till 2016.

7.4.7. Neptuni för- och grundskola

+0,7 mnkr Resultatavvikelsen förklaras främst av fler barn inom förskolan jämfört med budget.

7.4.8. Sandviks för- och grundskola

+0,8 mnkr Den positiva avvikelsen beror till stor del på lägre personalkostnader då vikarier ersätter ordinarie sjukskriven personal. Dessutom har utbetalats högre ersättning för barn i behov av stöd än vad som budgeterats.

7.4.9. Söderhöjdens för- och grundskola

+1,4 mnkr Resultatet om -2,6 mnkr är 1,4 mnkr bättre jämfört med budget och beror till stor del på ett ökat elevunderlag inom både förberedelseklasser och övriga klasser. Effektivisering har skett på flera nivåer, dessutom har enheten haft lägre vikariekostnader trots ökade sjukskrivningstal.

+1,0 mnkr Övriga sammanlagda nettoförändringar

+6,2 mnkr Totalt

7.5. Investeringsredovisning

Investeringar 2015 för kommunala för- och grundskolor uppgick till knappt 9,5 mnkr, vilket är 13,3 mnkr lägre än tillgängliga investeringsmedel och 3,7 mnkr högre än föregående års investeringar. Investeringarna avser främst möbler och inventarier för uppstart av Herrestaskolan samt inredning av tillbyggnaden på Ulvsättraskolan, vilket uppgår till totalt 5,0 mnkr. Inredning av autismrum samt anpassning av klassrum på Fjällensskolan har uppgått till 0,3 mnkr. Investeringarna består även av nya klassrumsmöbler, interaktiva skrivtavlor samt accesspunkter främst inom skolan.

(belopp i mnkr)	Budget	Tillaggs	Ombud	Tillgängligt	Bokslut	Bokslut
	2015	anslag 2015	geterat från 2014			
IT-utrustning	1,0	0,0	0,0	1,0	1,4	0,8
Verksamhetsinventarier	5,5	15,0	1,3	21,8	8,1	5,0
Totalt	6,5	15,0	1,3	22,8	9,5	5,8

7.6. Volymer

I följande avsnitt behandlas volymförändringar, alltså barn och elever i de kommunala enheternas verksamheter. Avsnittet är skrivet utifrån bilagorna i kapitel 9-13 där presenterade volymer inkluderar barn och elever som är folkbokförda i andra kommuner men som är inskrivna i någon av Järfällas kommunala för- och grundskolor. Inom förskolan handlar det om ett fåtal barn och inom skolan handlar det om ungefär 100 elever.

7.6.1. Barn 1-5 år

Genomsnittligt antal barn 1-5 år var drygt 3000 under 2015, vilket är ca 20 färre än budget. Antalet barn var under höstterminen drygt 50 färre än budgeterat. Störst avvikelse fanns på Vattmyra- och Ulvsättra förskolor med ca 15 färre barn vardera. Enheterna förutsåg höstterminens minskade barnvolym rätt tidigt och har i stor mån kunnat ställa om sin personalstyrka samt hålla avdelningar stängda. Framförallt fanns ett för optimistiskt antagande avseende antalet barn som skulle tillkomma redan från höstterminens start i budget.

Andelen barn som söker sig till kommunala förskolor uppgår till ca 70 procent.

7.6.2. Elever i F-klass till årskurs 9

Genomsnittligt antal elever i årskurs F-9 var knappt 7 700 under 2015 vilket är cirka 50 fler än budgeterat. Avvikelsen mot budget var ungefär 100 fler elever under höstterminen och i linje med budget under vårterminen vilket till stor del beror på nyanlända elever.

Under året slutade ca 560 elever årskurs 9 medan ungefär 900 började i förskoleklass. Ca 130 elever valde att sluta mellan årskurs 5 och 6, de flesta av dessa bytte till Internationella Engelska skolan.

Även om antalet elever totalt ligger nära budget finns större avvikelser för några enheter under höstterminen där Björkebyskolan, Karlslundskolan och Tallbohovskolan har tagit emot mellan 17 och 38 fler elever än budgeterat. Fjällensskolan har däremot tappat 14 elever jämfört med budget under höstterminen.

Andelen elever i Järfälla kommun som söker sig till någon skola inom kommunala grundskolor uppgår för F-klass till drygt 90 procent och för årskurs 1-9 till drygt 80 procent.

7.7. Väsentliga personalförhållanden

Antalet anställda personer vid Barn- och ungdomsförvaltningen har ökat jämfört med föregående år. Järfälla växer vilket avspeglar sig i antal medarbetare inom för- och grundskolor. Antalet årsarbetare tar hänsyn till anställdas omfattning i tjänsten. Det innebär att anställda som arbetar mindre än 100 procent räknas till den andel de är anställda. Antalet faktiska årsarbetare tar även hänsyn till föräldraledigheter, tjänstledigheter och långtidssjukfrånvaro. Ambitionen med detta nyckeltal är att visa personalstyrkans storlek som faktiskt utför arbete. Även här ser man att antalet årsarbetare har ökat under de gångna åren. Däremot är andelen män i förhållande till andelen kvinnor konstant. Kvinnor fortsätter att vara i klar majoritet inom verksamheterna.

	2015		2014		2013	
	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal
Personer	100	2096	100	2008	100	1970
varav kvinnor	82	1716	83	1659	83	1644
varav män	18	380	17	349	17	326
Årsarbetare	100	2013	100	1927	100	1887
varav kvinnor	82	1650	83	1591	83	1572
varav män	18	364	17	336	17	315

Medelåldern hos de anställda minskar från 48 år 2013 till 47 år 2014 och 45 år 2015. Förändringen förklaras av att allt fler personer varje år går i pension i förhållande till totalt antal anställda.

Medelålder	2015	2014	2013
Totalt	45	47	48
varav kvinnor	46	47	48
varav män	43	44	45

Under 2015 har arbetet med att hantera sjukfrånvaron inom Barn- och ungdomsförvaltningen fortsatt. Personalkonsulter har arbetat med att stötta cheferna i rehabiliteringsärenden genom att samordna, driva på och dokumentera. I och med byte av företagshälsovård har arbete lagts på att hitta de rutiner och det stöd som på bästa sätt kan stödja pågående rehabiliteringsprocesser.

I diagrammet nedan framgår att sjukfrånvaron vid Barn- och ungdomsförvaltningen har ökat, vilket även är en trend på övergripande nivå i Sverige. En orsak till ökningen är att ärenden där medarbetare är frånvarande längre än 60 dagar ökar. Andelen anställda utan sjukfrånvaro ligger relativt konstant runt drygt en tredjedel.

Sjukfrånvaro	2015	2014	2013
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid *)	6,2	5,8	5,6
< -29 år	4,4	4,8	4,0
30-39 år	6,0	4,7	5,4
40-49 år	5,9	6,4	5,6
50-55 år	7,8	6,9	6,1
> 56 år	7,0	5,8	6,5
Andel anställda utan sjukfrånvaro	34	36	33
Andel av total sjukfrånvaro som varit frånvarande i minst 60 dagar	45	42	41

*) Uppgifter gällande sjukfrånvaro per åldersgrupp är hämtade från Hypergene.

7.8. Kvalitetsredovisning

Verksamhetsområdenas resultat för 2015 med avseende på måluppfyllelse har i flera avseenden varit gott. Det finns dock avgörande områden som fordrar ytterligare genomlysning för att skapa grund för utveckling och bättre resultat.

7.8.1. Framtida tillväxt

Det är glädjande att en stor andel av såväl elever som föräldrar anser att de kan rekommendera sin förskola och skola till en kamrat. Utifrån respektive enhets resultat kan finnas anledning att göra en fördjupad analys men som helhet är resultatet tillfredsställande, dock med förbättringsmöjligheter.

7.8.2. Kvalitativ välfärd

Att ge samma förutsättningar till barn och elever oavsett kön är ett av uppdragen som förskola och skola har. Förskolans föräldrar är något mer nöjda i år, men inte tillräckligt för att bedömningen ska vara att målet är uppnått. Elever i skolan är mer positiva än föräldrar på detta område även om den uppåtgående rörelsen i elevsvaren inte är så betydande. I detta sammanhang bör nämnas att betygsresultaten för pojkar respektive flickor skiljer sig åt. Flickor når i högre grad de höga betygen i jämförelse med pojkar och som grupp får flickorna högre meritvärde än pojkar. Frågan man kan ställa sig är om detta resultat har samband med vilka förutsättningar som ges till respektive grupp? Är det verkligen så att alla får samma förutsättningar att lyckas i skolan?

När det gäller personalens bemötande av barn och elever är resultatet i de kommunala enheterna positivt. Här finns alltid mer att göra vilket delvis kommer till uttryck i de klagomålsärenden som inkommit under året där huvuddelen handlar om just bemötande. Bedömningen är att det trots det positiva resultatet är ett område som behöver fokuseras under kommande verksamhetsår.

I såväl förskolan som skolan anser man att verksamheterna ger barn och elever den ledning och stimulans som de behöver för att utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt. Det är positivt och målet kan anses uppnått. Resultatet bör ändå sättas i relation till måluppfyllelse med avseende på slutbetyg och

behörighet till gymnasieskolan. Hur stämmer elevernas uppfattning om att de ges tillräcklig ledning och stimulans för att nå så långt det är möjligt enligt utbildningens mål med det faktum att en andel elever inte får betyg i alla ämnen och att behörigheten till gymnasieskolan inte är 100 procent?

I årets statistik över betygsresultat i åk 9 räknas 17 betyg mot tidigare 16, in. Det beror på att de elever som fått betyg i moderna språk som språkval kan räkna det som ett 17:e betyg i meritvärdet. Följaktligen kan årets meritvärden inte helt jämföras med tidigare års meritvärde. Det går ändå att konstatera att de kommunala skolorna i Järfälla totalt höjt sitt meritvärde något i förhållande till riket vilket är positivt. Där- emot är behörigheten till gymnasieskolan i stort sett oförändrad från föregående år, den följer rikets siffror något i underkant. En iakttagelse i samband med detta är att pojkar i högre grad än flickor blir behöriga till gymnasieskolan, frågan blir vad vi gör som leder till detta resultat. Ett mått som bekymrar och som inte utvecklas positivt är andelen elever som får betyg i alla ämnen. Det förefaller som att där finns en negativ trend som enheterna behöver hitta strategier för att bryta. Att vara behörig till gymnasiet är gott och väl, men har eleven inte betyg i alla ämnen minskar elevens val- möjligheter.

Under elevens skolgång i grundsärskolan sker kontinuerlig avstämning angående måluppfyllelse. Vid respektive skola sker en genomgång av samtliga ämnen vid bland annat klass/målkonferenser som genomförs en gång per termin. Elevernas måluppfyllelse bedöms individuellt efter de tre nivåer för som finns i kunskapskraven för respektive ämne där värdeorden är bidrar/medverkar till, till viss del eller väl fungerande. Vid utvecklingssamtalen som genomförs en gång per termin redovisar ansvarig klasslärare elevens måluppfyllelse. Elever som avslutar sin skolgång vid en skola efter årskurs 6, ges betyg enligt grundskolans läroplan om vårdnadshavarna önskar det.

7.8.3. Miljö och klimat

De kommunala enheterna arbetar aktivt med miljöfrågor. Arbetet sker enligt kriterier för miljödiplomeringen och vävs in i den dagliga verksamheten. Samtliga enheter sopsorterar och vid nyanskaffning av material och inventarier beaktas miljö- och klimatanpassning. Barn och elever involveras på olika sätt i miljöarbetet på respektive enhet till exempel genom temadagar och genom att få ta ansvar för olika delar i miljöarbetet.

7.8.4. Demokrati, öppenhet och trygghet

Skolornas uppgift att kontinuerligt arbeta med trygghetsskapande aktiviteter är en viktig faktor för elevernas upplevelse av trygghet. Genom regelbunden kartläggning av skolans miljö ur en trygghetsaspekt kan enheterna finna grund för åtgärder som ökar elevernas upplevelse av trygghet. I förskolan är det föräldrarnas upplevelse av trygghet som ger förskolan riktning för arbetet. I många av de ärenden som kommer till Skolinspektionen från vårdnadshavare i Järfälla kommun är det just tryggheten eller bristen på trygghet som står i fokus. Detta pekar på att kommunens skolor i första hand, har ett arbete att göra på området.

7.9. Utvecklingsområden under året

Lärandet i förskolan är allt mer uppmärksammat och arbetsmetoder som kan visa på vad barnen faktiskt lär sig i förskolan söks. Detta är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde inom de kommunala enheterna. Det finns en hög nivå av pedagogisk medvetenhet kring barnens lärande men för att kunna påvisa lärandet hos förskolebarnen behövs nya metoder för uppföljning av barnens lärande och utveckling. Skolverkets självskattningsmaterial för förskolan – BRUK – har använts under året för att skapa en bild av både den egna enhetens utveckling och också ge en samlad uppfattning av de kommunala förskolorna.

Utifrån förskolornas Språkplan har också en fortsatt satsning gjorts på förskolans språkmiljö i form av kompetensutveckling för personal, som i sin tur har lett till ökad medvetenhet om hur både den inre och yttre miljön kan användas för språkutveckling. En föreläsning för alla förskollärare med rubriken ”Förskolans språkmiljö - läraplattor, pennor, böcker och vad mer därtill” har genomförts. Barnskötare arbetar i nätverksform kring språkmiljön under ledning av centralt anställd utvecklingspedagog. Utvecklingspedagogen håller också i förskolans övriga nätverk för att få en gemensam ämnesdidaktisk plattform utifrån läroplanen.

Under året har förskolorna fortsatt arbetet med pedagogisk dokumentation för att utveckla verksamheten.

Alla kommunala förskolor deltar i Skolverkets satsning på naturvetenskap och teknik från och med höstterminen 2014. Målet med satsningen är att barnen på Järfällas förskolor får ett stort intresse för lek och lärande inom området naturvetenskap och teknik samt att väcka och vidareutveckla intresset hos våra medarbetare.

Under hösten har också tjugo förskollärare påbörjat kursen ”Naturvetenskap och teknik i förskolan - med didaktisk inriktning” inom Förskolelyftet.

De kommunala grundskolorna påbörjade Skolverkets satsning för att utveckla undervisningen i naturvetenskap och teknik 2013. På varje grundskoleenhet har NT-ansvariga utsetts som tillsammans bildar de nätverk som möts. Satsningen varar till och med 2016 och syftar till att öka elevers möjlighet att nå målen i ämnena och att öka intresset för vidare studier inom ämnesområdena.

De kommunala enheterna har avtal med Järfälla Kultur innehållande kultursatsningar för barn i förskolan och elever i grundskolan. I verksamheten har ingått ”Amatörer möter proffs” där barn och elever fått möta kulturarbetare.

Årsplanen för samarbetet Järfälla Kultur – kommunala för- och grundskolor innefattar också skolbio och utställning i Konsthallen. Samarbetet med Järfälla Kultur är bekant i omvärlden och åtföljs av positiva omdömen, ett framgångsrikt inslag i verksamheten i förskola och skola.

Idrottslyftet är en satsning som ska öppna och skapa förutsättningar för fler elever att idrotta längre upp i åldrarna samt en möjlighet att själv få välja en idrott som passar. Alla kommunala grundskolor tar på olika sätt del av Idrottslyftet. Elever får möta föreningslivet både i skolans miljö och i föreningens miljö. Inkluderat är då hela skoldagar på Ängsjö friluftsområde samt Brukets skidområde.

Arbetet med förvaltningens IT-strategi fortsätter och organisationen med IT-strategigrupp och nätverk för enheternas IT-kontaktpersoner är ett led i att skapa likvärdiga digitala förutsättningar för barn och elever i förskolor och skolor.

I början på året deltog flera enheter med chefer och personalgrupper på IT-mässan BETT i London. Under våren 2015 deltog Järfälla kommun som partner i konferensen Framtidens Lärande. Här presenterades kommunala förskolors och skolors arbete med digitala verktyg i konkreta seminarier med deltagare från sju av enheterna.

År 2013 påbörjades ett samarbete mellan de kommunala för- och grundskolorna i Järfälla och Southwark, London benämnt "Future School Leaders". Åtta skolor har samarbetat inom projektet, fyra i varje land. Från Järfälla har Ulvsättraskolan, Fjälenskolan, Skälbyskolan och Olovslundskolan deltagit. Skolorna har träffats för ett avslutande seminarium under året. Projektet finns nu redovisat i boken "*Jakten på framtidens skolledare*".

Under våren söktes och anhölls nya EU-medel för nya internationella samarbeten: ROAR – Raising Opportunities for international Awareness in our Region. Rubrikerna för dessa är Ledarskap, Inkludering, Utomhuspedagogik, IT och Språk. Under året har 14 medarbetare deltagit i olika kurser, i England och i Portugal. Tre förskolor anordnade under hösten en kurs "Early Education" för ett femtontal pedagoger från England. Studiebesök och erfarenhetsutbyte var rubriker på programmet. Fyra förskolor i Järfälla har tagit emot studiebesök från Tjeckien vid två tillfällen.

SKLs matematiksatsning PISA 2015 syftar till att förbättra matematikundervisningen i Sveriges skolor. Järfälla deltar från och med höstterminen 2012 med en kommungrupp bestående av politiker, förvaltningsledning, rektorer och lärare. Arbetet sker i nätverk tillsammans med andra kommuner och handlar om hur styrningen och ledningen kan förbättras, så att matematikundervisningen ges bästa möjliga förutsättningar för att utvecklas. Målet med satsningen är att halvera den andel elever som idag inte når högre än lägstanivån och öka den andel som når den högsta nivån i PISA-undersökningen 2015. Under hösten ansvarade Järfälla för ett nätverksmöte med cirka 50 deltagare från nätverkskommunerna.

Under året har nio enheter, 72 lärare, deltagit i Skolverkets satsning "Läsllyftet". Handledare har arbetat med grupper på de olika skolorna under ledning av en processledare. Även detta år har ett antal lärare deltagit i Skolverkets utbildning Matematiklyftet. Lärarlyftet II är en statlig fortbildningssatsning för lärare med lärarexamen. Syftet är att bredda kompetensen hos den enskilde läraren. Under året har tre lärare deltagit i Lärarlyftets utbildningar: en i *Slöjd för fritidspedagoger*, en i *Teknik för lärare årskurs 4-6* samt en i *Samhällsorienterade ämnen för lärare årskurs 4-6*. Sedan 2012 har en lokal utbildning för personal på fritidshem/fritidsklubb – "*Fritidshemmet – uppdrag, kvalitet och utveckling*" genomförts. Den tredje utbildningsomgången avslutades under våren. Därmed har cirka 150 anställda inom fritidshem och fritidsklubb genomgått utbildningen. Utbildningen har bland annat innehållit genomgång av styrdokument för fritidshemmet, fritidspedagogik, kvalitetssystematik och planerings/uppfoljningsverktyg. Utbildningen har också gett möjlighet till erfarenhetsutbyte och skapande av nätverk

Under året har två skolor tillsammans med personal och ledning från "Järfälla barn- och elevhälsan" och dåvarande skolchef, deltagit i Skolverkets utbildningssatsning

för att förstärka elevhälsoarbetet. Detta har lett till att Järfälla Barn- och Elevhälsa har utvecklat en insats som handlar om att ge stöd till rektorerna i utvecklingsfrågor rörande elevhälsa.

Strategin för chefsutvecklingen i ett långsiktigt perspektiv och på ett övergripande plan tar sin utgångspunkt i det pedagogiska ledarskapet och utgår från aktuell forskning. Ett antal dagar speciellt för rektorer och förskolechefer har genomförts med teman som "Inkludering" och "Framgångsrika skolkommuner". Under våren anordnades ett internat för de kommunala cheferna från förskola och grundskola kring ämnet inkludering. Internatet följdes upp under hösten med föreläsning av Nihad Bunar, professor vid Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen i Stockholm, samt ytterligare en föreläsning av Monika Törnsén, fil.dr vid Centrum för skolledarutveckling Umeå universitet, under ämnet Ett framgångsrikt Ledarskap.

7.10. Viktiga händelser

- Under året har arbetet med att upphandla en ny Lärportal påbörjats. Arbetet beräknas vara avslutat under våren 2016.
- Två skolor deltar i SKL:s PRIO-projekt som syftar till att höja måluppfyllelsen med hjälp av utveckling av skolans organisation ur flera perspektiv (Planering, Resultat, Initiativ och Organisation).
- Den nybyggda Herrestaskolan på Barkarbyfältet färdigställdes och togs i bruk i december 2015.
- Under hösten har de kommunala enheterna mött en utmaning med avseende på andelen nyanlända, som ökat mer än förväntat. Nya förberedelseklasser har startat varje månad på 6-9 skolorna.
- Skolinspektionen har granskat sex utvalda förskolor under hösten rörande platsgaranti och kvalitet i förskolans uppdrag. Granskningen har genomförts i 19 kommuner varav Järfälla är en. I skrivande stund har återrapporteringen ännu inte skett.
- Även 2015 har förvaltningen i ett samarbete med Södertörns högskola erbjudit Sommarhögskola. Erbjudandet riktade sig till Källtorpskolan som deltog med cirka 20 elever i 13-14 årsåldern. Satsningen syftar till att locka elever från studieovana miljöer att studera vidare på gymnasier, högskola och universitet. Högskolans utvärderingar visar att studiemotivationen ökar hos eleverna och de skolor som deltagit i satsningarna har startat andra samarbeten med högskolan, till exempel studiebesök på högskolan.
- Lovskola anordnades på Mälarskolan, Källtorpskolan, Viksjöskolan, Tallbohovskolan och Fjällensskolan under olika perioder av året, främst för elever i åk 9 som behövt mer riktat stöd eller mer tid till ett eller några specifika ämnen, i första hand kärnämnen svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska.
- Under året utökades antalet karriärtjänster inom de kommunala grundskolorna. Nu finns 65 förstelärare anställda, fördelade i alla kommundelar.

Alla förstelärare har genomgått ett meriteringsprogram med godkänt resultat. Förstelärarna är anställda på respektive skola och har tillsammans med rektor formulerat sina uppdrag.

Ett nätverk med förstelärare träffas regelbundet för att utbyta erfarenheter och utveckla rollen samt har träffar med förvaltningens lektor för ytterligare lärande.

7.11. Framtiden

- Till hösten 2016 är renoveringen av Kvarnskolan klar och lokalerna tas då i bruk av det som nu heter Mälarskolan. Från hösten kommer verksamheten att heta Kvarnskolan.
- En utmaning som den kommunala verksamheten står inför är rekrytering av skolledare och lärare. Lärarbristen är ett faktum i hela landet och konkurrensen om behöriga lärare och skickliga skolledare är stor.
- Mot bakgrund av flera händelser i landet och internationellt fordras en ökad beredskap för hot- och våldsituationer.

7.12. Åtgärder för bättre resultat

- Systematiskt kvalitetsarbete är en viktig förutsättning för att göra rätt saker och för att bedöma om vidtagna åtgärder gett önskat resultat. Ett område inom det systematiska kvalitetsarbetet som behöver utvecklas och stärkas på såväl enhetsnivå som förvaltningsnivå, är kompetens i att analysera resultat och utifrån detta dra slutsatser om vad som behöver utvecklas och vilka åtgärder som därmed behöver vidtas.
- Den satsning på att utveckla och stärka ett inkluderande förhållningssätt och därmed skapa inkluderande lärmiljöer som startats med chefsgruppen under 2015 kommer även fortsättningsvis att finnas på agendan. Inte minst mot bakgrund av andelen nyanlända elever är enheternas kompetens och beredskap på detta område nödvändig. Det finns goda belägg för att en viktig förutsättning för att verksamheterna ska utveckla ett inkluderande förhållningssätt och därmed skapa inkluderande lärmiljöer är att hela styrkedjan, från politik till enhetsnivå är överens om vad som kännetecknar en inkluderande lärmiljö och vilka förutsättningar som krävs för att uppnå det. I Järfälla är såväl politik som förvaltning involverad i processen.
- I syfte att nå högre måluppfyllelse deltar de kommunala skolorna i de satsningar på matematikutveckling (Matematiklyftet) och läsutveckling (Läsllyftet) som Skolverket erbjuder.
- Alla de kommunala enheterna utvecklar former för det kollegiala lärandet. Att lärare lär av varandra i olika former syftar till praktikutveckling och att höja undervisningens kvalitet, vilket på sikt ger bättre resultat.
- Upplevelsen hos elever och vårdnadshavare av att de blir bemötta på ett professionellt och korrekt sätt är en viktig faktor för trivsel och goda resultat. Därför kommer detta att vara ett område som vi arbetar med både på enhets- och förvaltningsnivå.
- Elevernas kunskaper och mätning av resultat i grundsärskolan är ett angeläget utvecklingsområde framåt.

7.13. Miljöredovisning

I Järfälla kommuns miljöplan finns målet att alla kommunala enheter ska ha nått guld nivå avseende miljödiplomeringen senast 2020. De kommunala enheterna har på central nivå arbetat för att bidra till att nå detta under året.

De deltagande verksamheterna får diplom som de kan använda i sin marknadsföring. Diplomen finns under 2015 i tre nivåer; brons, silver och guld. För att komma i fråga för diplom ska först lagstiftningens krav vara uppfyllda för verksamheter som står under miljö- och bygglovsnämndens tillsyn.

Nedan listas senaste diplomstatus för samtliga enheter. Diplom märkta med ”*” är ogiltigt och arbete pågår på enheten med revidering för att förnya diplomet.

Enhet	Status 2013	Status 2014	Status 2015
Barn- och ungdomsförvaltningen, Konsult och stöd	-	Påbörjat brons	Brons
Aspnäs för- och grundskola	Guld	Guld	Guld
Barkarby för- och grundskola	Guld	Guld*	Guld
Barn- och ungdomsförvaltningen, FoG	-	Brons	Guld
Berghem- Vattmyra grundskolor	Guld	-	Guld
Björkeby skolan	Guld	Guld	Guld
Fastebol-Högby grundskolor	Påbörjat brons	Brons	Silver
Fjällen för- och grundskola	Guld	Guld*	Guld*
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	Brons	Silver	Guld
Jakobsbergs förskolor	Guld	Guld	Guld
Järfälla barn- och elevhälsa	Brons	Brons	Brons
Järfälla språkcentrum	-	-	-
Kallhälls förskolor	Guld	Guld	Guld
Karlslundskolan	-	Påbörjat brons	Påbörjat brons
Källtorpskolan	Påbörjat brons	Påbörjat brons	Påbörjat brons
Lundskolan	Guld	Guld*	Guld*
Mälarskolan	-	-	-
Neptuni för- och grundskola	Guld	Guld	Guld
Olovslundskolan	Silver	Guld	Guld
Sandvik för- och grundskola	Guld	Guld	Guld
Skälby för- och grundskola	Guld	Guld*	Guld
Söderhöjdens för- och grundskolor	Brons	Brons*	Guld
Ulvstättra för- och grundskola	Guld	Guld	Guld
Vattmyra förskolor	Guld	Guld*	Guld
Viksjo förskolor	Guld	Guld	Guld
Viksjo skolan	Påbörjat brons	Påbörjat brons	Påbörjat brons

*= Ej giltigt diplom

8. REDOVISNING AV VOLYMER

	2015	2014	2013
Förskola/Pedagogisk omsorg			
Kommunal verksamhet			
Förskola 1-3 år	1 358	1 275	1 286
Förskola 4-5 år	1 628	1 642	1 538
Pedagogisk omsorg 1-3 år	20	24	30
Pedagogisk omsorg 4-5 år	31	30	32
Fritidshem 6-9 år	3 349	3 254	3 181
Pedagogisk omsorg 6-9 år	1	0	5
Summa barn	6 387	6 225	6 072
Fristående verksamhet			
Förskola 1-3 år	569	532	540
Förskola 4-5 år	647	660	695
Pedagogisk omsorg 1-3 år	18	15	16
Pedagogisk omsorg 4-5 år	21	16	20
Fritidshem 6-9 år	237	166	210
Pedagogisk omsorg 6-9 år	1	0	1
Summa barn	1 496	1 389	1 482
Annan kommun			
Förskola 1-3 år	5	20	8
Förskola 4-5 år	11	37	11
Pedagogisk omsorg 1-3 år	0	1	0
Pedagogisk omsorg 4-5 år	1	8	1
Fritidshem 6-9 år	20	58	10
Pedagogisk omsorg 6-9 år	0	0	0
Summa barn	37	124	30
Förskoleklass			
Antal Järfälla barn i undervisning	959	919	928
varav i kommunala	871	848	855
varav i friskolor	78	67	62
varav i andra kommuner	6	2	6
varav 6-åring i förskola	4	2	5
Grundskola			
Antal Järfälla barn i undervisning	8 019	7 749	7 395
varav i kommunala	6 602	6 468	6 155
varav i friskolor	1 237	1 141	1 062
varav i andra kommuner	180	140	178
Grundsärskola			
Antal Järfällabarn i undervisning	116	119	107
varav i kommunala	94	89	85
varav i fristående	22	30	22
Antal barn från andra kommuner i Järfälla skolor		120	116

9. BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: RESULTAT PER ENHET

(belopp i tkr)	Resultat		
	Bokslut	Budget	Avvikelse
Resultatenhet			
Aspnäs för- och grundskola	1 002	280	722
Barkarby för- och grundskola	411	0	411
Berghem-Vattmyra grundskolor	4	260	-256
Björkebyskolan	413	250	163
Fastebol-Högby grundskolor	-43	0	-43
Fjällen för- och grundskola	1 249	390	858
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	-409	-500	92
Jakobsbergs förskolor	-139	180	-319
Järfälla Barn- och elevhälsa	1 067	0	1 067
Järfälla Språkcentrum	-440	110	-550
Kallhälls förskolor	196	0	196
Karlslundskolan	553	-640	1 194
Källtorpskolan	230	0	230
Lundskolan	-125	-400	275
Mälarskolan	-324	-1 000	676
Neptuni för- och grundskola	714	0	714
Olovslundskolan	-56	0	-56
Sandvik för- och grundskola	565	-260	825
Skälby för- och grundskola	387	0	386
Söderhöjdens för- och grundskolor	-2 621	-4 000	1 378
Ulvsättra för- och grundskola	-80	0	-80
Vattmyra förskolor	-167	0	-167
Viksjö förskolor	-325	0	-326
Viksjöskolan	113	-200	313
Totalt	2 174	-5 530	7 704

10. BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL BARN OCH ELEVER PER VERKSAMHET

	Bokslut 2015			Budget 2015			Avvikelse		
	vt	ht	helår	vt	ht	helår	vt	ht	helår
Barn år 1-5	3 121	2 929	3 025	3 099	2 987	3 043	22	-57	-18
Familjedaghem 1-5 år	54	45	50	57	51	54	-2	-6	-4
Förskola 1-5 år	3 066	2 884	2 975	3 042	2 936	2 989	24	-52	-14
Elever åk F-9	7 556	7 833	7 694	7 550	7 737	7 644	5	96	51
Förskoleklass	846	901	874	840	862	851	6	39	23
Grundskola	6 664	6 886	6 775	6 663	6 832	6 748	1	53	27
Grundsärskola	45	47	46	47	43	45	-2	4	1
Skolbarnomsorg	3 339	3 434	3 386	3 341	3 342	3 341	-1	91	45
Grundskoleelever	3 309	3 404	3 356	3 293	3 298	3 296	17	105	61
Grundsärskoleelever	30	30	30	48	44	46	-18	-14	-16

Genomsnittligt antal 2015

11. BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL BARN ÅR 1-5 PER RESULTATENHET

	Bokslut 2015				Budget 2015				Avvikelse	
	vt	ht	förändr.	%	vt	ht	förändr.	%	vt	ht
Aspnäs för- och grundskola	290	272	-18	-6%	281	285	4	1%	9	-13
Barkarby för- och grundskola	116	107	-9	-8%	108	100	-8	-7%	8	7
Fjällens för- och grundskola	117	114	-3	-2%	110	110	0	0%	7	4
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	108	102	-6	-6%	108	108	0	0%	-0	-6
Jakobsbergs förskolor	325	314	-11	-3%	325	320	-5	-2%	-0	-6
Kallhälls förskolor	326	287	-39	-12%	326	290	-36	-11%	0	-3
Karlslunds för- och grundskola	193	186	-7	-3%	196	199	3	2%	-3	-13
Neptuni för- och grundskola	165	157	-8	-5%	166	144	-22	-13%	-1	13
Sandviks för- och grundskola	122	117	-5	-4%	121	119	-2	-1%	1	-2
Skälby för- och grundskola	121	117	-4	-3%	120	120	0	0%	1	-3
Söderhöjdens för- och grundskolor	258	244	-14	-5%	258	253	-5	-2%	0	-9
Ulsättra för- och grundskola	197	177	-20	-10%	196	193	-3	-1%	1	-17
Vattmyra förskolor	454	433	-21	-5%	457	447	-10	-2%	-3	-14
Viksjo förskolor	331	302	-28	-9%	327	298	-29	-9%	4	4
Totalt	3 121	2 929	-191	-6%	3 099	2 987	-112	-4%	22	-57

12. BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL ELEVER ÅK F-9 PER RESULTATENHET

	Bokslut 2015				Budget 2015				Avvikelse	
	vt	ht	förändr.	%	vt	ht	förändr.	%	vt	ht
Aspnäs för- och grundskola	236	246	11	4%	244	254	10	4%	-8	-7
Barkarby för- och grundskola	378	372	-6	-2%	379	378	-1	0%	-1	-6
Berghem-Vattmyra grundskolor	552	578	26	5%	561	577	16	3%	-9	1
Björkeby skolan	509	550	41	8%	505	519	14	3%	4	31
Fastebol-Högby grundskolor	493	519	27	5%	490	504	14	3%	3	15
Fjällens för- och grundskola	778	775	-3	0%	783	789	6	1%	-5	-14
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	575	587	12	2%	575	584	9	2%	0	3
Karlslunds för- och grundskola	77	133	57	74%	71	95	24	34%	6	38
Källtorpskolan	393	401	8	2%	388	400	12	3%	5	1
Lundskolan	420	397	-23	-5%	416	400	-16	-4%	4	-3
Mälarskolan	218	270	52	24%	220	274	54	25%	-2	-4
Neptuni för- och grundskola	302	311	8	3%	305	311	6	2%	-3	-1
Olovslundskolan	463	467	5	1%	464	453	-11	-2%	-1	14
Sandviks för- och grundskola	228	232	5	2%	227	237	10	4%	1	-5
Skälby för- och grundskola	477	475	-2	0%	470	469	-1	0%	7	6
Söderhöjdens för- och grundskolor	412	431	20	5%	406	414	8	2%	6	17
Ulsättra för- och grundskola	355	387	32	9%	352	389	37	11%	3	-2
Viksjöskolan	693	703	10	1%	694	690	-4	-1%	-1	13
Totalt	7 556	7 833	278	4%	7 550	7 737	187	2%	6	96

13. BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL ELEVER FRITIDSHEM PER RESULTATENHET

	Bokslut 2015				Budget 2015				Avvikelse	
	vt	ht	förändr.	%	vt	ht	förändr.	%	vt	ht
Aspnäs för- och grundskola	135	143	9	6%	138	134	-4	-3%	-3	10
Barkarby för- och grundskola	254	251	-3	-1%	245	245	0	0%	9	6
Berghem-Vattmyra grundskolor	352	376	24	7%	356	366	10	3%	-5	10
Fastebol-Högby grundskolor	331	335	5	1%	324	316	-8	-2%	7	19
Fjällens för- och grundskola	225	199	-26	-12%	222	209	-13	-6%	3	-10
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	390	398	8	2%	393	394	1	0%	-3	4
Karlslunds för- och grundskola	75	113	39	51%	71	95	24	34%	4	18
Lundskolan	254	251	-4	-1%	260	252	-8	-3%	-6	-1
Neptuni för- och grundskola	204	205	1	0%	202	198	-4	-2%	2	7
Olovslundskolan	296	314	18	6%	304	289	-15	-5%	-8	25
Sandviks för- och grundskola	152	163	11	7%	152	159	7	4%	0	5
Skälby för- och grundskola	311	307	-4	-1%	304	303	-1	0%	7	4
Söderhöjdens för- och grundskolor	136	143	7	5%	137	133	-4	-3%	-1	10
Ulvsättra för- och grundskola	226	237	11	5%	233	250	17	7%	-7	-13
Totalt	3 339	3 434	94	3%	3 341	3 342	1	0%	-1	92

14. BILAGA – KOMMUNALA FÖR- OCH GRUNDSKOLOR: ANTAL ÅRSARBETARE PER RESULTATENHET

	Bokslut 2015				Budget 2015				Avvikelse	
	vt	ht	förändr.	%	vt	ht	förändr.	%	vt	ht
Aspnäs för- och grundskola	85	90	5	5%	90	89	-1	-1%	-5	1
Barkarby för- och grundskola	65	68	3	5%	67	67	0	1%	-2	1
Berghem-Vattmyra grundskolor	77	77	-0	0%	79	75	-4	-5%	-2	2
Björkebyskolan	60	62	2	3%	59	59	0	0%	1	3
Fastebol-Högby grundskolor	63	66	3	4%	61	62	1	1%	2	4
Fjällens för- och grundskola	116	109	-7	-6%	114	119	5	4%	2	-10
Iljansboda-Kolarängens för- och grundskolor	123	125	2	2%	128	126	-2	-2%	-5	-1
Jakobsbergs förskolor	60	59	-0	0%	59	59	-0	0%	1	0
Järfälla Barn- och elevhälsa	61	60	-1	-1%	61	62	0	1%	-1	-2
Järfälla Språkcentrum	47	49	2	4%	48	45	-3	-7%	-1	4
Kallhälls förskolor	61	56	-5	-9%	65	60	-5	-7%	-4	-5
Karlslunds för- och grundskola	51	59	8	15%	48	53	4	9%	3	6
Källtorpskolan	54	56	2	3%	53	52	-1	-2%	1	4
Lundskolan	52	50	-1	-2%	53	51	-2	-3%	-1	-0
Mälarskolan	21	27	5	24%	21	25	3	16%	0	2
Neptuni för- och grundskola	75	73	-1	-2%	70	69	-1	-1%	4	4
Olovslundskolan	69	71	2	3%	68	67	-1	-2%	0	4
Sandviks för- och grundskola	73	74	2	2%	75	75	0	0%	-2	-1
Skälby för- och grundskola	89	90	1	1%	91	87	-4	-4%	-1	4
Söderhöjdens för- och grundskolor	120	118	-3	-2%	116	112	-4	-4%	5	6
Ulsättra för- och grundskola	93	91	-2	-2%	94	95	1	1%	-1	-3
Vattmyra förskolor	85	82	-3	-3%	86	86	-1	-1%	-2	-4
Viksjö förskolor	69	64	-5	-7%	68	64	-4	-5%	1	-0
Viksjöskolan	71	73	2	2%	71	71	0	0%	-0	2
Totalt	1 740	1 750	10	1%	1 746	1 728	-18	-1%	-6	22